

**UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA**

**KATEDRA SOCIOLOGIE, ANDRAGOGIKY A KULTURNÍ
ANTROPOLOGIE**

**PŘÍNOS ÚČASTI SŠ V ZAHRANIČNÍCH
VÝMĚNNÝCH POBYTECH**

**BENEFITS OF PARTICIPATION IN FOREIGN
EXCHANGE PROGRAMME AT SECONDARY
SCHOOLS**

Magisterská diplomová práce

Obor studia: Andragogika

Autor: Bc. Eva Holešová

Vedoucí práce: doc. Mgr. Miroslav Dopita, Ph.D.

Olomouc 2018

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci na téma „*Přínos účasti SŠ v zahraničních výměnných programech*“ vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Ostravě dne 19. června 2018

Podpis

Poděkování

Děkuji panu doc. Mgr. Miroslavovi Dopitovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a čas, který mi věnoval při vedení této práce. Děkuji Mgr. Heleně Slivkové za cenné informace a nasměrování a Ing. Ladislavu Abrahámovi za informace přímo z praxe. Také děkuji všem svým blízkým za trpělivost.

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Eva Holešová
Katedra:	Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie
Obor studia:	Andragogika
Obor obhajoby práce:	Andragogika
Vedoucí práce:	doc. Mgr. Miroslavovi Dopitovi, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Přínos účasti SŠ v zahraničních výměnných pobytech
Anotace práce:	Cílem práce je zjistit přínos účasti středních škol v zahraničních výměnných pobytech. Na začátku diplomové práce jsou popsány obecné cíle výchovy a vzdělávání v EU (Evropská unie) a v ČR (Česká republika). Následuje popis sekundárního vzdělávání v ČR. Další kapitola se podrobně zabývá evropskou spoluprací na podporu mobility a to pro SOŠ (střední odborné školy). Konkrétně se zabývá evropskými nástroji na podporu mobility. Tyto nástroje jsou realizovány v rámci Národní agentury v České republice – DZS. Dům zahraniční spolupráce zajišťuje

	<p>celý program Erasmus +, který je popsán v dalších kapitolách. V rámci programu Erasmus + jsou realizovány KA 1 a KA 2 (klíčové akce), ve kterých jsou definovány obecné přínosy, které mají mobility mít pro žáky, učitele a školu. Celý rámec výzkumu je zastřešen deskriptivní případovou studií a to jednoho případu školy – SOŠ Integračka. Pomocí analýzy dokumentů a rozhovoru jsem zjistila přínosy mobilit pro žáky, učitele odborných předmětů a střední odbornou školu Integračka. Vyústěním celé práce je závěr této studie. Jsou popsány všechny zjištěné přínosy pro žáky, učitele odborných předmětů SOŠ Integračka. Nechybí popis přínosů pro školu SOŠ Integračka.</p>
Klíčová slova:	<p>Erasmus +, ECVET, EQF, SOŠ (střední odborná škola), ISCED (International standard classification on education), případová studie, přínos, mobilita</p>
Title of Thesis:	<p>Benefits of participation in foreign exchange programme at secondary schools</p>
Annotation:	<p>The aim of diploma thesis is the Benefit of participation in foreign Exchange programme at secondary schools. At the beginning there are common aims of education in EU and in the Czech Republic. This is followed by description of secondary education in the Czech Republic. Next chapter id</p>

	<p>engaged in european collaboration in support of mobility for vocational school – Integračka. Mainly are described european instruments that supports mobility. These instruments are used by National agency in Czech republic – DZS. DZS organizes the whole programme Erasmus +. That is described in the next chapter. Erasmus + contains key activities - KA 1 and KA 2. Key activity gives a definition of common purposes to be claimed. These claimed purposes are defined for pupils, teachers and schools. The framework of the research is descriptive case study of one case – Vocational school Integračka. Interview and analysis of the documents are used. The main aims are purposes for pupils, teachers and school – in Vocational school Integračka. At the end there is conclusion where are explained ascertained purposes.</p>
<p>Keywords:</p>	<p>Erasmus +, ECVET, EQF, Secondary schools, ISCED, Case study, Benefit, Mobility</p>
<p>Názvy příloh vázaných v práci:</p>	<p>Příloha č.1 - Šablona jednotky výsledků učení</p> <p>Příloha č.2 - Hodnotící formulář ECVET</p> <p>Příloha č. 3 – Klasifikace oborů vzdělávání</p>

	<p>Příloha č. 4 - Úrovně kvalifikací EQF</p> <p>Příloha č. 5 – Europass</p> <p>Příloha č. 6 – Rozhovor s ředitelem SOŠ Integračka</p>
Počet literatury a zdrojů:	76
Rozsah práce:	122 s. (141 496 znaků s mezerami)

Obsah

1	Vzdělávání v EU a ČR	12
1.1	Obecné cíle výchovy a vzdělávání v EU	14
1.2	Obecné cíle výchovy a vzdělávání v ČR	15
1.3	Sekundární vzdělávání v České republice	23
2	Evropská spolupráce na podporu mobilit v oblasti SOŠ	28
2.1	Evropské nástroje na podporu mobilit	30
2.2	Historie programů EU na podporu vzdělávání aneb od Leonarda da Vinci k Erasmu+	39
3	Národní agentura v České republice	43
3.1	ERASMUS +	45
3.2	Schválené žádosti SOŠ v ČR	57
3.3	Klíčové akce programu Erasmus + a jejich přínosy pro SOŠ	58
4	Výzkumný problém	67
4.1	Výzkumné otázky	67
4.2	Výzkumné strategie	70
4.3	Volba metod a sběr dat	71
4.4	Volba případu	76
4.5	Případová studie SOŠ Integračka	78
	Diskuse	84
	Závěr studie	86
	Závěr	88
	Seznam použití literatury	92
	Seznam internetových zdrojů	94

Seznam zkratk.....	100
Seznam obrázků.....	103
Seznam schémat.....	104
Seznam tabulek.....	105
Seznam příloh.....	106
Přílohy	107

Úvod

Pohybujeme se v době, kdy hranice Evropy jsou překonány. Již 15 let jsme členy Evropské unie, kde se nejenom nám, ale především našim dětem otevírají nevídané možnosti.

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala téma „Přínos účasti SŠ v zahraničních výměnných pobytech“. Cílem práce je zjistit přínos mobilit pro SOŠ – a to pro žáky, učitele a školu. Výzkumnou otázkou je: „Jaké přínosy mají projektové mobility pro střední odbornou školu Integračka?“

Důvodem volby tohoto tématu bylo také to, že jsem v roce 2000 pracovala přímo v tehdejší národní programu SOCRATES – podprogramu pro mateřské, základní a střední školy Comenius. Přímou jsem absolvovala kontaktní semináře, na kterých si střední a základní školy vybíraly své partnery pro spolupráci. Za tu dobu se toho moc změnilo, jak to i popisuji v aktivitách, které realizuje dnes už Dům zahraniční spolupráce.

Dalším důvodem byla má zvědavost, jak vlastně výměnné pobyty přispívají střední odborné škole i žákům.

Než jsem začala psát tuto práci, neměla jsem tušení, kolik evropských nástrojů evropských mobilit existuje a jak jsou využívány právě při projektových spolupracích a mobilitách. Abych zjistila přínos těchto mobilit, vybrala jsem si pro svou práci jednu střední odbornou školu, ve které jsou realizovány mobility a projektové spolupráce již delší dobu, a hlavně jsou realizovány kvalitně. Pro výzkum jsem si zvolila metodu případové studie. Pomocí analýzy dokumentů a rozhovoru jsem došla ke zjištění přínosu těchto mobilit pro tuto jednu školu, její učitele a žáky.

Práce je členěná od obecných témat ke kapitolám specifickým. První kapitolou je popsáno vzdělávání v EU a ČR. Následují obecné cíle výchovy a vzdělávání v EU. Následují obecné cíle výchovy a vzdělávání v ČR. V této kapitole je popis legislativního rámce formálního preprimárního, primárního a sekundárního vzdělávání v ČR.

Jak jsem již zmínila výše, dnes už existuje spousta nástrojů pro evropskou spolupráci v oblasti mobility pro SOŠ. Tyto nástroje popisují v následující kapitole. Je vysvětlen rozdíl mezi klasifikací EQF a ISCED.

Abychom pochopili současnost musíme znát minulost. Proto jsem v dalších kapitolách popsala celou historii původního SOCRATA a došla až k současným nabízeným aktivitám, které jsou realizovány Národní agenturou v České republice – Domem zahraniční spolupráce.

Celý program, který dnes nabízí veškeré aktivity, mobility a spolupráce se jmenuje Erasmus +. Protože mou výzkumnou otázkou je „Jaké přínosy mají projektové mobility pro střední odbornou školu Integračka“ popsala jsem tyto mobility, které nabízí Erasmus + právě pro střední odborné školy.

Pro svou práci jsem si vybrala střední odbornou školu a to proto, protože gymnázia nenabízí tak široké spektrum mobilit pro své žáky. Důvodem je to, že Erasmus + vychází z toho, že žáci gymnázií půjdou na vysoké školy, kde mají velké možnosti stáží i výměnných pobytů i studijních pobytů právě prostřednictvím programu Erasmus+. Pro svou práci jsem si vybrala deskriptivní případovou studii, protože jsem narazila na časovou bariéru u žáků v jejichž možnostech nebylo mi poskytnout rozhovory. Rozhovor mi poskytl ředitel SOŠ Integračka, který mi velice pomohl k naplnění cíle mé práce. A to konkrétně ke zjištění přínosů mobilit pro žáky, učitele a školu.

1 Vzdělávání v EU a ČR

Žijeme ve společnosti, která se vyznačuje prudkými změnami a zvraty. Naše společnost byla pojmenována jako Společnost vědění. Toto vědění vystřídalo rozmach zemědělství, průmyslu i služeb. Společnost vědění se také vyznačuje nepřeborným množstvím znalostí, které nás více pohlcují a jsou nezbytné pro život v této společnosti.

Společnost vědění, nebo také označována jako společnost znalostí z anglického termínu *knowledge society*. Tento termín je také často překládán jako společnost vzdělání, učící se společnost, vzdělanostní společnost, společnost poznání. Někteří ji nazývají také „chytrou společností“. Toto je označení pro dnešní společnost, nebo pro společnost ke které směřujeme. Velký význam v této naší společnosti má proto rozšíření hranic, co se týče vzdělávání a užší spolupráce na poli Evropy i celosvětově. A protože nedílnou součástí naší společnosti jsou informace a je potřeba si uvědomit rozdíl mezi informací a věděním.

Petrusek (2006) ve své knize „Společnost pozdní doby“ říká, že informace jsou, jak řečeno, strukturovaná a formátovaná data, která nefungují, dokud nejsou aktivizována a prakticky užita, a jejichž existence je totálně závislá na existenci technologií, jimiž jsou tvořena nebo v nich jsou uložena. Zatímco vědění, jak mu tradičně rozumíme, tedy zejména „vědecké vědění“, prochází náročným verifikačním a falzifikačními procedurami, ale nepožaduje se přitom po něm, aby bezprostředně sociálně-ekonomicky fungovalo. Informace jsou z těchto procedur vyňaty a jejich praktické fungování je jejich existenční podmínkou „*cogito sine qua non*“ (Petrusek, 2006, s. 410). Nestačí se tedy obklopit informacemi, knihami,

odbornými publikacemi či internetovými články. Důležité je, jak s danými informacemi naložíme a převedeme tyto informace na formu vědění. Vědění je informace nesoucí význam, je to více než informace.

Pojem společnosti vědění poprvé použil Peter Drucker roku 1969 ve své práci „Věk diskontuity“. Hlavní znaky společnosti vědění představují technologické změny, změny v ekonomické struktuře, proměny profesní struktury a trhu práce. Přičemž předchůdci společnosti vědění byly teorie postindustriální a informační společnosti (Drucker, 1994).

Vědění z historického pohledu autorů Kellera a Tvrdeho (2008) v jejich díle „Vzdělanostní společnost“ nahlíží a školu, potažmo vzdělání, jako na jakýsi chrám poskytující vědění, jako monumentální instituce dostupná pouze úzké elitě vyvolených. Po druhé světové válce má vzdělání v demokratizační fázi sloužit jako výťah, s jehož pomocí se široké vrstvy obyvatel dostanou sociálně o několik pater výše v sociální struktuře, stanou se pevnou součástí širokých a v blahobytu žijících středních vrstev. V dnešní době se škola „stále více proměňuje v jakousi pojišťovnu, vzdělání už negarantuje vzestup zdaleka tak spolehlivě, jako tomu bylo ve vyspělých zemích v optimistických šedesátých letech (Keller a Tvrdý, 2010, s. 15-16).

Jakou má tedy vlastně vzdělání úlohu ve společnosti vědění? Jednoznačně můžeme říci, že jsme všichni tlačeni abychom dosáhli co nejvyššího vzdělání. V práci absolvujeme různá školení a v soukromém životě se musíme učit také. Tlačí nás k tomu například výrobci, kteří stále obnovují přístroje, obnovují aplikace i třeba ovládání ledničky se stává vysoce sofistikovanou činností. Díky rozvoji počítačových technologií je nám umožněno pracovat z domu – bariéry hranic mezi zeměmi jsou tímto bourány. Získáváme za kratší dobu bez

vynaložení sil velké množství informací. Dochází tím k rozšíření možností třeba i ve výrobě.

1.1 Obecné cíle výchovy a vzdělávání v EU

Různé strategické cíle a vzdělávací programy mají za úkol přispět ke splnění cíle vytvořením společnosti vědění. Učit se vědět (*learning to know*) je jedním ze čtyř pilířů celoživotního vzdělávání, které jsou uvedeny v tzv. Delorově zprávě neboli v díle „Učení: Dosažitelný podklad“ z roku 1996 a představují zprávu vydanou komisí UNESCO. Zde učit se poznávat (učit se vědění) stojí vedle pilířů učit se žít společně s ostatními (*learning to live together*), učit se jednat (*learning to do*) a učit se být (*learning to be*) – toto je popisováno jako obecné vědění a porozumění vědeckému vývoji. Je tak řazeno do širšího pojmu v historickém kontextu, uvědomování si kompetencí a jejich využití (UNESCO, 1996).

Evropská unie poskytuje obrovský prostor spolupráce v oblasti vzdělávání již od škol mateřských až po spolupráci mezi podniky i jednotlivci. Širokou nabídkou programu Erasmus+ pro střední odborné školy se budu zabývat ve své práci dále.

Znázornění jednotlivých pilířů CŽV (celoživotního učení):

Obrázek č. 1: DELORES – Pilíře CŽV, 1996, s. 37

Zdroj: Unesco, Unesco, Learning: the treasure within, 1996

Z tohoto dokumentu je patrné, že vědění, které získáváme procesem vzdělávání je nikdy nekončící proces, a je zde také zdůrazněno, že by vzdělání mělo být bráno jako prostředek k udržení míru, svobody a sociální spravedlnosti (Unesco, 1996).

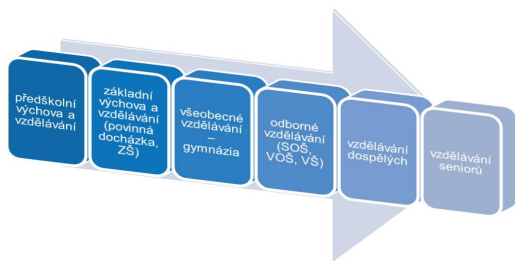
1.2 Obecné cíle výchovy a vzdělávání v ČR

Etapy celoživotního vzdělávání

Idea celoživotního učení se objevuje již v díle Jana Amose Komenského byl velmi revoluční a nadčasový. Sdílel již tehdy názor, že celoživotní vzdělávání je nutností. Ve svém díle „Vševýchova“ rozdělil život člověka na osm období, jimž odpovídalo osm stupňů školy. Jeho pojetí je bráno jako nadčasové a v jeho době revoluční. V současné době se setkáváme s velmi podobným členěním jednotlivých etap a s tímto členěním se setkáváme u mnoha autorů. Například Bartoňková dělí etapy na šest následujících (Bartoňková, 2013, s.16):

Předškolní výchova a vzdělávání, základní výchova a vzdělávání po dobu povinné školní docházky na základních školách, všeobecné vzdělávání realizované na gymnáziích, odborné vzdělávání (příprava na povolání) realizované na středních odborných učilištích, vyšších odborných školách a školách vysokých, vzdělávání dospělých zahrnující období jejich produktivního věku i období po skončení jejich ekonomické aktivity realizované různými subjekty (např. školami, podniky, vzdělávacími institucemi, rodinami, neformálními zájmovými skupinami, soukromými osobami a dalšími), vzdělávání seniorů.

Tento obrázek dokládá grafické znázornění rozdělení, které uvádím výše (Bartoňková, 2013, s.16):

Obrázek č. 2: Etapy celoživotního vzdělávání
Zdroj: Bartoňková (2013, s.16)

„Žijeme v době prudkých a obtížně předvídatelných společenských změn, které se netýkají jen naší země. Vedle nenápadných, ale pronikavých, změn podmínek života – technických, politických, společenských i lidských – jsou tu velké procesy evropské i globální, jež nutně ovlivňují postavení i poslání vzdělávacích soustav, výchovy a veškerého učení se vzdělávacím záměrem. Stanovení dlouhodobé strategie vzdělávání a výchovy pro českou společnost tedy vyžaduje i hlubší teoretický rámec: výchozí představa o povaze člověka jako osoby a jejího vztahu k lidské společnosti a přírodnímu řádu. Teprve tento širší pohled dovolí jasně formulovat cíle a priority vzdělávací soustavy a poskytnout tak hlavní argumenty pro volbu konkrétních cest a nástrojů jejich realizace“ (Bílá kniha, 2001). Tyto společné cíle a strategie jsou naplňovány v rámci evropské a mezinárodní spolupráce ve vzdělávání. V naší republice bylo vytvořeno několik dalších strategických dokumentů, které se danými tématy zabývají. Jeden z nejdůležitějších je „Národní program rozvoje vzdělávání v České republice „Národní program rozvoje vzdělávání v České republice“, tzv. Bílá kniha (2001). Základním kamenem české vzdělávací politiky je „Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020“, její název je jednoduše „Strategie 2020“

(Strategie 2020, 2014). S tímto dokumentem souvisí jeden z implementačních dokumentů „Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020“ (ZVRVS, 2014).

Podstatou těchto dokumentů je obecná myšlenka celoživotního učení, pro jehož rozvoj má být vytvořen v České republice koncepční základ. Vzdělávací politika musí věnovat adekvátní pozornost všem hlavním typům vzdělávací příležitosti. Nezabývat se pouze formálním vzděláváním, ale i vzdělávání neformální a rozrůstající se oblastí informálního učení (Strategie 2020, 2014, s.5).

Mezinárodní aktivity v oblasti vzdělávání se v České republice realizují ve čtyřech základních oblastech. A to v oblastech: „Plnění úkolů a závazků vyplývajících z úsilí České republiky o plné členství“, „Spolupráce s členskými zeměmi Evropské unie a přidruženými zeměmi“, „Programy evropské spolupráce ve vzdělávání a mobility“ a v „Přípravě a využívání strukturálních fondů Evropské unie.“

Všechny myšlenky uvedené výše můžeme nalézt v Memorandu o celoživotním učení (2000). V Memorandu je zmíněno šest základních idejí, na jejichž základě by mělo celoživotní učení probíhat (Memorandum):

- nové základní dovednosti pro všechny,
- investice do lidských zdrojů,
- inovace ve vyučování a učení,
- oceňování učení,
- přehodnocení poradenství,
- přiblížení učení domovu.

Memorandum také formalizuje tři různé způsoby učení (formální, neformální a informální), kterým lze získat požadované dovednosti a kompetence. Tyto typy alespoň rámcově popíši v dalších řádcích.

Typy celoživotního vzdělávání

Bartoňková uvádí ve své publikaci tento přehledný obrázek, který popisuje formální, neformální a informální vzdělávání s přihlédnutím na chápání těchto kategorií v českém prostředí:

Obrázek č. 3: Typy celoživotního vzdělávání

Zdroj: Bartoňková (2013, s. 17)

Informální vzdělávání/učení

Informální vzdělávání/učení je charakterizováno jako proces spontánního získávání znalostí, dovedností a schopností z každodenních zkušeností a činností v práci, v rodině a ve volném čase. Obvykle zahrnuje sebevzdělávání, při kterém učící se nemá možnost ověřit si výsledky vlastního učení. Od formálního a neformálního vzdělávání je rozdílné zejména v tom, že není organizované a institucionálně koordinované. Obvykle není systematické a postrádá formující vliv učitele (Strategie 2020, 2014, s. 6-7). Šerák popisuje informální učení jako postupné, často nezáměrné získávané vědomosti, dovednosti, postoje a denní

zkušenosti v domácím i pracovním prostředí, ve chvílích volna, odpočinku i pracovního nasazení. V tomto procesu pak můžeme získat poznatky získané četbou či sledováním TV nebo rozhlasu. Uvádí podstatnou věc, že i když se jedná o z velké části neorganizovaný a nesystematický proces, jeho přínos pro celkový rozvoj osobnosti je často zásadní (Šerák, 2009, s. 16).

Šerák uvádí, že všechny tři výše uvedené typy je nutné vždy chápat jako homogenní celek, který by měl umožnit získávat různé kvalifikace a kompetence různými cestami kdykoliv během života (Šerák, 2009, s. 16).

V zahraniční literatuře je výklad formálního vzdělávání definováno jako jakékoliv vzdělávání realizované ve vzdělávacích institucích jakéhokoliv typu – tedy ve školách a dalších institucích. Neformální vzdělávání je definováno jako vzdělávání realizované zařízením, jejichž hlavním smyslem není vzdělávání (Merriam & Bierema, 2014, s. 16).

Jak říká Dvořáková a Šerák, celoživotní vzdělávání, resp. učení je realizováno ve všech fázích lidského života, ale i v celé řadě situací, prostředí a institucí.

Celoživotní vzdělávání a učení se odehrává v prostoru, který vymezují dvě osy. První z nich, která vyjadřuje horizontální stránku celoživotního vzdělávání a učení, myšleno tím vzdělávání a učení v průběhu celé délky života (od narození po smrt), je lifelong learning (obvykle překládané jako všeživotní učení). Spojení obou těchto dimenzí umožňuje uvažovat o všech vzdělávacích, resp. učebních aktivitách v průběhu celé životní dráhy člověka (Dvořáková & Šerák, 2016, s. 106).

Veteška a Tureckiová vysvětlují pojem všeživotní učení jako rozšíření učení tak, aby probíhalo bez ohledu na životní etapu, místo, čas a formu učení (Veteška & Tureckiová, 2008, s. 17).

Neformální vzdělávání

Neformální vzdělávání je většinou zaměřeno na rozvoj znalostí, dovedností a schopností v zařízeních zaměstnavatelů, v soukromých vzdělávacích institucích, ve školských zařízeních, nestátních neziskových organizacích, v knihovnách a dalších. Lze sem také řadit i nejrůznějších organizované volnočasové aktivity pro všechny věkové kategorie, například rekvalifikace, kurzy, školení nebo přednášky. Nutností pro realizaci neformálního vzdělávání je účast odborného lektora, učitele, trenéra či proškoleného vedoucího (Strategie 2020, 2014, s. 6). Šerák popisuje, že tento typ vzdělávání v nejširším pojetí je v podstatě činnost, která zahrnuje veškeré vzdělávací aktivity mimo školský systém, včetně vzdělávacího působení médií. Jako typický příklad uvádí zejména zájmové vzdělávání, ale i vzdělávání podnikové (Šerák, 2009, s. 16). Bartoňková uvádí další možnosti neformálního vzdělávání – kulturní vzdělávání, zdravotní kampaně. Uvádí také, že cílem neformálního vzdělávání není formální kvalifikace, ale poznání a řešení problémů účastníka pomocí vzdělávání (Bartoňková, 2013, s. 17).

Formální vzdělávání

Formální vzdělávání je realizované ve formálních vzdělávacích institucích, zejména ve školách a jeho prostřednictvím lze dosáhnout stupňů vzdělání (základního vzdělání, základů vzdělávání, středního vzdělávání, středního vzdělávání s výučním listem, středního vzdělávání s maturitní zkouškou, vyššího odborného vzdělávání s konzervatoří, vyššího odborného vzdělávání nebo vysokoškolského vzdělávání) (Strategie 2020, 2014, s.6). Šerák definuje tyto typy vzdělávání jako „učení“. U formálního učení dodává, že mělo v celém

vzdělávacím systému ještě v nedávné době dominantní a monopolní postavení (Šerák, 2009, s. 16).

Pro srovnání vzdělávání v EU a světa byl zaveden systém kategorizace vzdělávání ISCED jako jeden z nástrojů celosvětové spolupráce. Tato kategorizace se odráží i při projektových mobilitách u středních odborných škol. Vznikla již v 70. letech, jejím koordinátorem je UNESCO a vlastníkem jsou Spojené národy. Jde nám v tomto případě o úrovně vzdělávání ISCED. Celá klasifikace ISCED je podrobně znázorněna v příloze č. 3.

ISCED – Programy (ISCED–P)		ISCED – Attainment (<i>znalosti</i>) (ISCED–A)	
0	Vzdělávání v raném dětství	0	Nižší než primární vzdělání
1	Primární vzdělávání	1	Primární vzdělání
2	Nižší sekundární vzdělávání	2	Nižší sekundární vzdělání
3	Vyšší sekundární vzdělávání	3	Vyšší sekundární vzdělání
4	Postsekundární neterciární vzdělávání	4	Postsekundární neterciární vzdělání
5	Terciární vzdělávání krátkého cyklu	5	Terciární vzdělání krátkého cyklu
6	Bakalářské nebo ekvivalentní studium	6	Bakalářská nebo ekvivalentní úroveň
7	Magisterské nebo ekvivalentní studium	7	Magisterská nebo ekvivalentní úroveň
8	Doktorské nebo ekvivalentní studium	8	Doktorská nebo ekvivalentní úroveň
9	Není jinak klasifikováno	9	Není jinak klasifikováno

Tabulka č. 1: Kódování ISCED: Úrovně

Zdroj: NUV, 2018

Následující schéma znázorňuje jednotlivé stupně formálního vzdělávání v ČR:

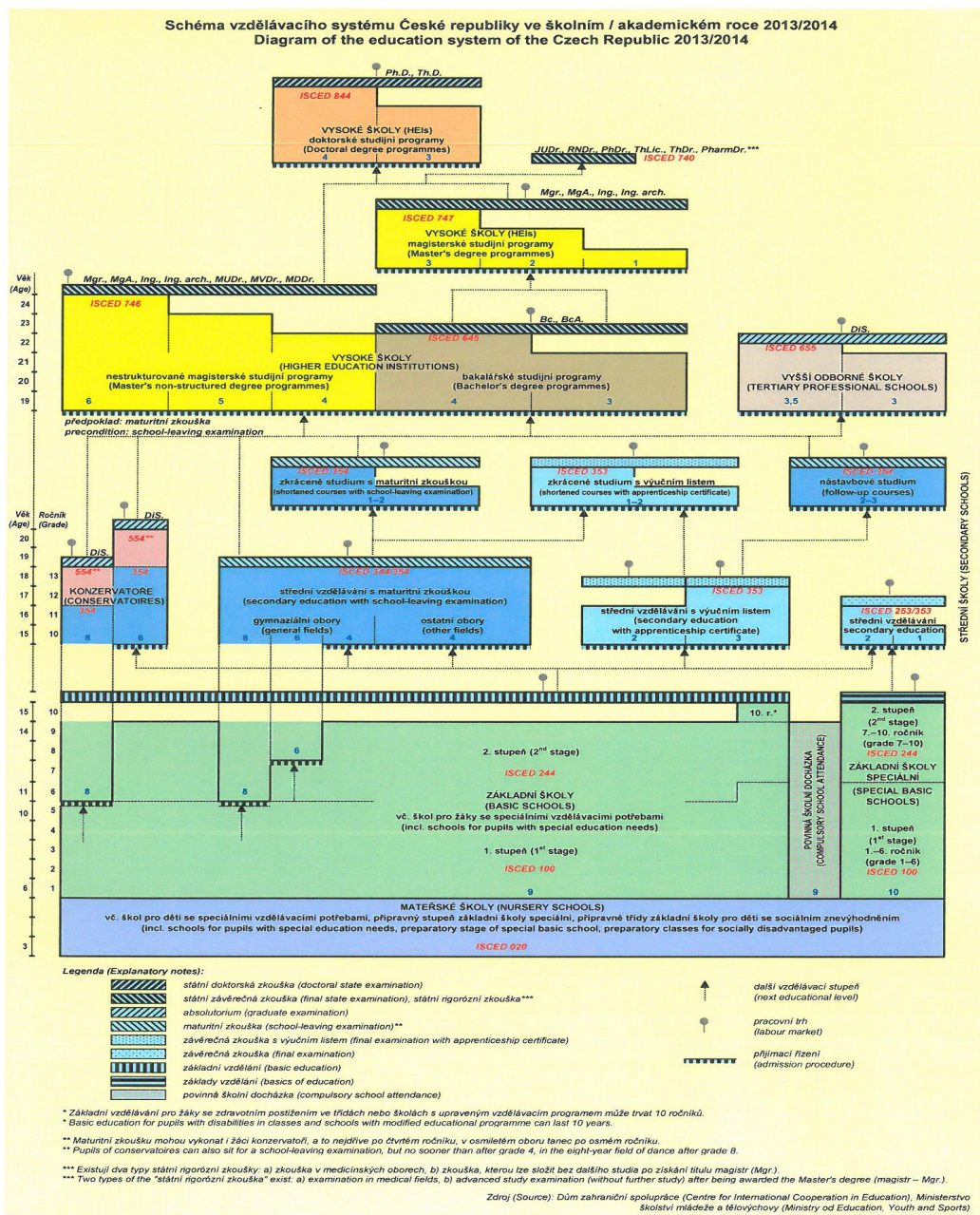

Schéma č. 1: Vzdělávacího systému v ČR

Zdroj: MŠMT (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) (2018)

1.3 Sekundárního vzdělávání v České republice

Sekundární zákon č. 561/2004 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, který stanoví tyto podmínky, z nichž se vzdělávání a výchova (dále jen „vzdělávání“) uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) zřizuje Národní program vzdělávání. Národní program vzdělávání rozpracovává cíle vzdělávání stanovené tímto zákonem a vymezuje hlavní oblasti vzdělávání, obsahy vzdělávání a prostředky, které jsou nezbytné k dosahování těchto cílů. Pro každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání a pro předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání se vydávají rámcové vzdělávací programy. Rámcové vzdělávací programy vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání; jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů, hodnocení výsledků vzdělávání dětí a žáků, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů a dále závazným základem pro stanovení výše finančních prostředků přidělovaných podle § 160 až 162.

Vzdělávání v jednotlivé škole a školském zařízení se uskutečňuje dle školních vzdělávacích programů.

Rámcové vzdělávací programy vydává ministerstvo po projednání s příslušnými ministerstvy. Rámcové vzdělávací programy pro zdravotnické obory vydává ministerstvo po projednání s Ministerstvem zdravotnictví.

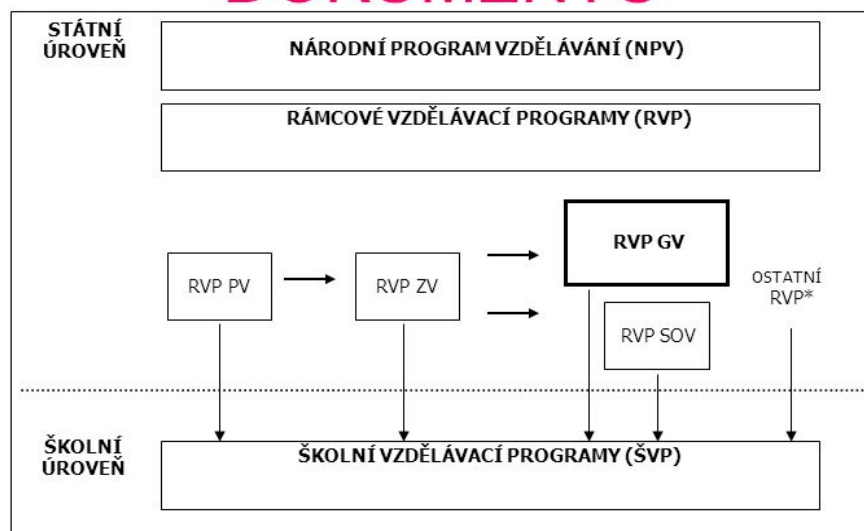
Školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro nějž podle § 3 odst. 2 vydán rámcový vzdělávací program, musí být v souladu s tímto rámcovým vzdělávacím programem; obsah vzdělávání může být ve školním vzdělávacím programu uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva (například modulů). Školní vzdělávací program spravuje ředitel školy nebo školského zařízení. Školní vzdělávací program ředitel školy nebo školského zařízení zveřejní na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení; do školního vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy, anebo za cenu v místě obvyklou může obdržet jeho kopii. Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím tím není dotčeno (MŠMT, 2018).

V souladu s principy kurikulární politiky, zformulovanými v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR (tzv. Bílé knize), později ve Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020 a zakotvení v zákoně 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“), se do vzdělávací soustavy zavádí nový systém kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let. Kurikulární dokumenty jsou vytvořeny na dvou úrovních – státní a školní. Státní úroveň v systému kurikulárních dokumentů zahrnují Národní program vzdělávání (NVP) a rámcové vzdělávací programy (RVP).

Zatímco NVP formuluje požadavky na vzdělávání jako celku, RVP vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy (pro předškolní, základní a

střední vzdělávání). Školní úroveň představují školní vzdělávací programy (ŠVP) (NUV – Národní ústav vzdělávání, 2018).

SYSTÉM KURIKULÁRNÍCH DOKUMENTŮ

System kurikulárních dokumentů

Legenda: RVP PV – Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání; RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání; RVP GV – Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání; RVP SOV – Rámcový vzdělávací program (programy) pro střední odborné vzdělávání.

* Ostatní RVP – rámcové vzdělávací programy, které kromě výše uvedených vymezuje školský zákon – Rámcový vzdělávací program pro základní 4 umělecké vzdělávání, Rámcový vzdělávací program pro jazykové vzdělávání, případně další.

Obrázek č.4: System kurikulárních dokumentů v ČR
Zdroj: NUV, 2018

Základní druhy středních škol v České republice

Školský zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním dělí střední vzdělávání do kategorií:

Střední vzdělávání nematuritní

- střední vzdělávání bez výučního listu
- střední vzdělávání s výučním listem

Střední odborná učiliště (učňovské vzdělávání)

Tento typ školy je srovnatelný se střední odbornou školou. Rozdíl je v dosažení úrovně vzdělání. Absolvent získá střední vzdělání s výučním listem.

Střední vzdělávání maturitní

- střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Gymnázia (všeobecné vzdělávání)

Jsou to typy škol, které připravují absolventy na další terciární vzdělávání.

Střední odborné školy (odborné vzdělávání)

Tento typ škol absolventy připravuje pro uplatnění na trhu práce. (Školský zákon č. 561/2004 Sb., 2018).

Pro svou případovou studii jsem si vybrala střední odbornou školu – maturitní obor. Střední odborné školy mají větší možnosti, které jsou nabízeny v rámci programu Erasmus+. Důvodem je právě to, že po vykonání maturitní zkoušky

mohou, ale nemusí absolvovat vysokoškolské vzdělání. Mohou jít rovnou do pracovního procesu. Proto Erasmus+ nabízí více možností těmto školám a jejich žákům.

U žáků všeobecného vzdělávání – gymnázií – se předpokládá pokračující studium na vysokých školách – kde program Erasmus + nabízí spoustu možností mobility právě pro ně. Toto omezení pro gymnázia vychází i z finančního důvodu. Po konzultaci přímo s pracovníky DZS (Domu zahraniční spolupráce) jsem zjistila, že existuje finanční dotace na každého jednotlivce v systému vzdělávání. Pokud by byly možnosti gymnázií stejné jako středních odborných škol a následně by pak absolventi gymnázií na vysokých školách čerpali další finance z programu Erasmus+, docházelo by k nerovnováze v čerpání na jednotlivce. Tyto mobility také podporují budoucí uplatnitelnost v pracovním procesu a zaměstnatelnost. Je více pravděpodobné, že absolventi středních odborných škol vstoupí na trh práce dříve než absolventi gymnázií. Proto mají tyto velké možnosti nabízené programem Erasmus+ již na úrovni středního vzdělávání.

V další kapitole popíši rámcový vzdělávací plán právě pro střední odborné školy. Zmíním jeden z nástrojů evropské spolupráce pro podporu mobility – EQF – **European qualification framework**).

2 Evropská spolupráce na podporu mobilit v oblasti SOŠ

Vzhledem k velkým rozdílům mezi národními vzdělávacími systémy zavedla Evropská unie několik nástrojů, které umožňují přenos kvalifikací a dovedností pro akademické či profesní účely. Tento systém má také pomoci občanům při jejich profesním uplatnění.

Propojením kvalifikačních systémů na národní a sektorové úrovni, které umožní uvést je do vzájemného vztahu.

Maastrichtská smlouva v roce 1992 stanovila, že jednotlivé členské země budou do svých národních vzdělávacích systémů vkládat evropskou dimenzi vzdělávání (Euroskop, 2018).

Program Erasmus+ podporuje nástroje EU pro transparentnost a uznávání dovedností a kvalifikací, a to zejména prostřednictvím evropských nástrojů pro spolupráci (Europass, Youthpass, Evropský rámec kvalifikací (EQF), Evropský systém přenosu a akumulace kreditů (ECTS), Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET), Evropský referenční rámec pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (EQAVET), Evropský registr agentur zabezpečujících kvalitu (EQAR), Evropské sdružení pro zajišťování kvality ve vysokoškolském vzdělávání (ENQA) a unijní síť v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, které podporují tyto nástroje, zejména národní informační střediska pro akademické uznávání (NARIC), síť Euroguidance, národní střediska Europass a národní koordinační místa EQ (Erasmus + - příručka k programu, 2018).

Rámcový vzdělávací plán pro střední odborné školy

V rámci vzdělávacího systému ČR, je pozornost věnována v rámci mobility terciálnímu a sekundárnímu vzdělávání. S ohledem na cíl práce následuje popis stavu v prostředí SOŠ.

Koncepce středního vzdělávání, tedy i odborného, vychází z celoživotně pojatého a na principu znalostní společnosti vybudovaného konceptu vzdělávání, ve kterém vzdělávání je cestou i nástrojem rozvoje lidské osobnosti. Jako teoretické východisko pro koncipování struktury cílů středního vzdělávání byl použit známý a respektovaný koncept čtyř cílů vzdělávání pro 21. století – učit se poznávat, učit se pracovat a jednat, učit se být, učit se žít společně (NUV, 2018).

Rámcové vzdělávací programy (RVP) pro obory v oblasti středních odborných škol jsou zařazeny v soustavě oborů vzdělávání. Pro každý daný obor existuje jeden Rámcový vzdělávací program. Tyto programy vymezují závazné požadavky na dosažené vzdělání v jednotlivých oborech a také vymezují výsledky, kterých mají žáci v závěru svého studia dosáhnout. Nejen pro odborné školy to je závazným dokumentem k vytvoření školních vzdělávacích programů.

V rámci ŠVP jsou sledovány odborné kompetence a také kompetence ke komunikaci, kooperaci, kompetence znalosti cizího. Jazyka, evropanství a multikulturalitě (NUV, 2018). Evropské mobility právě přispívají k naplňování těchto kompetencí a jsou přínosem pro SOŠ na úrovni žáků, učitelů i samotné otganizace.

Pro evropskou spolupráci a pro evropské mobility na středních odborných školách není důležité vymezení Rámcového vzdělávacího programu a ani Školního vzdělávacího programu. Tyto kurikulární dokumenty jsou důležité na území České republiky. Pro hledání spolupráce v určitém oboru středních odborných škol se používá mezinárodní **Evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení (EQF – European qualification framework)**. Podrobně je tento rámec popsán v příloze č. 5.

Existují i další nástroje usnadňující transparentnost ve vzdělání:

Evropský systém pro přenos kreditů (European Credit Transfer System – ECTS) zajišťuje možnost měření a porovnávání výsledků učení a jejich přenos mezi institucemi.

Evropský průkaz počítačové gramotnosti (European Computer Driving Licence) – ECDL) je mezinárodně uznávaný standard způsobilosti, který dokládá, že jeho držitel je schopen efektivně pracovat s běžnými počítačovými aplikacemi.

Uznávání neformálního učení umožňuje lepší zjišťování schopností a dovedností na trhu práce.

2.1 Evropské nástroje na podporu mobilit

Evropskými nástroji na podporu mobility jsou Evropský rámec kvalifikací (EQF), který patří spolu s dalšími (ECVET, EQAVET, EUROPASS) mezi aktivity, které podporují mobilitu (volný pohyb lidí) v Evropě. Nástroje na podporu mobility mají za cíl spojit společný přístup, a to ten, že není důležité, kde a jak jsme ke znalostem a dovednostem přišli – zda ve škole, v praxi či samostudiem, ale že je umíme prokázat u zkoušky (NUV, 2018).

EQAVET – European quality assurance in vocational education and training

Síť národních referenčních center Evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (Erasmus+ - příručka k programu, 20018, s. 20).

V následujících řádcích vyjmenuji evropské nástroje na podporu mobility.

Pro posouzení výsledků učení slouží nástroj ECVET. ECVET (European credit for vocational education training) je Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu zvyšuje kvalitu mobility a podporuje spolupráci škol a podniků u nás i v zahraničí. Jednotky učení, které tvoří základní kámen celého systému, popisují, jaké znalosti, dovednosti a kompetence si má účastník stáže osvojit. ECVET tak usnadňuje uznání výsledků učení, zvyšuje transparentnost kvalifikací a podporuje celoživotní učení. Posiluje vzájemné porozumění mezi státy EU na poli vzdělávání – podporuje transparentnost kvalifikací – jejich srovnání a přenos, podporuje mobilitu žáků a pracovních sil v EU. Je určen pro počáteční i další vzdělávání a podporuje partnerství škol (NUV, 2018). Evropský systém kreditů ECVET pro odborné vzdělání má usnadnit uznávání výsledků učení za účelem získání kvalifikace v rámci mobility. Slouží k podpoře vnitrostátní i mezinárodní vzdělávací spolupráce škol a podniků u nás i na mezinárodní úrovni a také k podpoře celoživotního učení (DZS – Dům zahraniční spolupráce, 2018).

V příloze uvádím vzor formuláře pro vykazování jednotek výsledků učení. V dalších řádcích vysvětlím obsah hodnotícího systému ECVET. ECVET je jasně

daný a definovaný obsah stáží pomocí výsledků učení. Tím získáme transparentní hodnocení dovedností a snadnější validaci a uznání mobility v České republice. Využijí se vytvořené jednotky výsledků učení (JVU) a záznamů o hodnocení na naší národní úrovni.

Co je to **jednotka výsledků učení**? V ní je obsažen název oboru nebo kvalifikace na kterou se jednotka vztahuje (NSK, 2018). Pak se uvádí úroveň EQF.

Dalším obsahem je délka mobility/počet hodin. Samozřejmostí jsou uvedené očekávané výsledky učení (znalosti, dovednosti, samostatnost, odpovědnost). V příloze číslo jedna přiblížím obsah jednotky výsledků učení na praktické ukázce šablony. V příloze číslo dva pak přikládám ukázkou hodnotícího formuláře ECVET (DZS, 2018).

Národní tým expertů ECVET vypracoval analýzu jednotek výsledků učení z projektů programu Erasmus+ (Klíčová akce – Projekty mobility osob v odborném vzdělávání a přípravě). Bylo zařazeno 732 jednotek z projektů financovaných v rámci výzev 2016 a 2017. Cílem této analýzy bylo zjistit kvalitu jednotek, porovnat ji s výsledky podobných analýz provedených v předchozích letech a identifikovat silné a slabé stránky ve vývoji kvality jednotek používaných v České republice.

Zjištěné **silné stránky**:

- rozšířil se soubor vypracovaných jednotek;
- rozšířila se struktura jednotek z hlediska skupin oborů odborného vzdělávání;
- názvy jednotek byly ve většině případů výstižné a konkrétní;

- specifikace stupně Evropského rámce kvalifikací v jednotkách byla na požadované úrovni;
- všechny analyzované jednotky měly požadovanou obsahovou strukturu;
- formulace očekávaných výsledků učení byla vhodná asi ve dvou třetinách analyzovaných jednotek;
- stanovení způsobu ověření výsledků učení se zlepšilo;
- zvýšil se podíl jednotek s přiloženým hodnotícím záznamem
- zvýšila se celková kvalita analyzovaných jednotek

Zjištěné **slabé stránky:**

- u většiny jednotek chyběla specifikace profesní kvalifikace, k níž se daná jednotka vztahovala;
- počty stanovených výsledků učení v jednotkách byly sice dostačující, avšak jejich formulace byla ještě obecná;
- formulace způsobů ověření výsledků učení byly méně kvalitní, než formulace výsledků učení;
- u způsobu ověření výsledků učení v příliš vysoké míře chybělo stanovení kritérií pro ověřování (DZS, ECVET-Analýza jednotek výsledků učení, 2018).

V roce 2017 uplynula asi polovina období, ve kterém má být v České republice implementován nástroj ECVET (2014-2020). Od počátku období do roku 2017 bylo realizováno celkem 523 projektů mobilit v rámci odborného vzdělávání (program Erasmus +) využívajících principy ECVET. Toto číslo je vysoké, ale ještě významnějším faktem je, že kvalita nástrojů ECVET prošla také velkým vývojem. Nejmarkantnější změny představuje vývoj názorů na formu a obsah jednotek výsledků učení.

Na základě těchto zkušeností dospěl národní tým expertů ECVET k tomu, že je nutné revidovat podobu jednotky výsledků učení, tak aby lépe vyhovovala potřebám všem zúčastněných osob (přijímajícím, vysílajícím organizacím, účastníkům mobilit) i současným nárokům na jejich kvalitu. Viz také příloha č. 2 (DZS, ECVET-Analýza jednotek výsledků učení, 2018).

Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu využívá 94 % středních škol. V roce 2014 to bylo 43 % v roce 2015 to bylo 75 % a v roce 2016 již 94 %.

Rozdíl mezi EQF a ISCED

„Jak Mezinárodní klasifikace pro vzdělávací programy ISCED¹, tak Evropský rámec kvalifikací EQF² třídí úroveň vzdělávání a kvalifikací v mezinárodním měřítku. Zatímco ISCED se orientuje spíše na délku studia, EQF na jeho výsledky. EQF (Evropský rámec kvalifikací) je nástroj pro klasifikaci kvalifikací bez ohledu

¹ ISCED – International standard classification of education

Je od roku 1976 mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání podle UNESCO. Patří do rodiny ekonomických a sociálních klasifikací Organizace spojených národů (OSN – Organizace spojených národů). Klasifikace ISCED (International standard classification of education) zařazuje vzdělávací programy podle jejich obsahu pomocí dvou hlavních průřezových proměnných: úroveň vzdělávání a oboru vzdělávání (ČSÚ, 2018). Systém kódování úrovně vzdělávání podle klasifikace ISCED z roku 2011 přikládám v příloze.

² EQF – European qualification framework

Má usnadnit přenos a uznávání kvalifikací získaných občany. Tento kvalifikační rámec používají právě střední odborné školy při hledání partnerských škol ke své projektové spolupráci, a i pro výběr mobilit pro své studenty. Je to společný evropský referenční rámec, který pomáhá pochopit, porovnat a uznávat kvalifikace získané v Evropské unii. Má osm úrovní. Kvalifikační rámec je popsán z hlediska obecných požadavků na studenty dané úrovně (znalostí, dovedností a způsobilostí).

V příloze číslo čtyři přikládám úroveň EQF – popis znalostí, dovedností a kompetencí.

na to, zda byly získány v počátečním vzdělávání, nebo jsou potvrzením toho, co si jedinec osvojil třeba praxí či samostudiem. Podstatné je, že prokáže u zkoušky standardem stanovené znalosti, dovednosti a kompetence. Tím získá kvalifikaci, jinými slovy potvrzení/certifikát/diplom o svých výsledcích učení. Vznikl nedávno, a to v roce 2008, z potřeby soustředit se při klasifikaci kvalifikací na to podstatné, tedy co jedinec zná, dovede a je schopen vykonávat. Jak už název napovídá, platí pouze v Evropě, i když o úzkou spolupráci napojení usiluje již několik mimoevropských zemí (např. Austrálie, Nový Zéland a Hong Kong). Jeho zavádění je dobrovolné, ale jeho plný význam a účel může být naplněn pouze tehdy, když ho evropské státy skutečně vezmou za svůj. To v první řadě znamená popsat své kvalifikace (a kurikulární dokumenty) výsledky učení a zařadit je do svých národních rámců kvalifikací“ (NUV, 2018).

Mezinárodní klasifikace ISCED vznikla v 70. letech z potřeby lépe porozumět vzdělávacím systémům. Jejím vlastníkem jsou Spojené národy, správcem a koordinátorem je UNESCO, takže je to klasifikace skutečně celosvětová. Dosud se zaměřovala spíše na délku vzdělávacích programů jakožto hlavního kritéria pro jejich zařazování do úrovní, ovšem tento přístup se postupně mění. Klasifikace se využívá zejména pro statistické účely, což je důvodem, že jejím správcem v ČR je Český statistický úřad (NUV, 2018).

Přestože si implicitně EQF a ISCED rozumí, že se vzrůstající úrovní ISCED také vzrůstá komplexnosti osvojených znalostí, dovedností a kompetencí, není to hlavní kritérium a nemusí tomu tak být ve všech případech. Např. úroveň 4

(první číslo kódu), které se využívá pro programy a dosažené vzdělání po ukončení sekundárního vzdělávání, znamená spíše dorovnání určitých (všeobecných nebo odborných) znalostí a dovedností pro vstup na vysokou školu, nebo na trh práce. V ČR to je např. pomaturitní jazykové vzdělávání. Nejde tedy o zvýšení celkové úrovně, ale spíše o její rozšíření (NUV, 2018).

Objevuje se otázka, zda by nebylo rozumné obě kvalifikace spojit, aby se situace pro všechny zjednodušila. Poslední verze ISCED již k tomu směřuje, neboť také umožňuje zařazení kvalifikací (dosaženého vzdělání), které byly uděleny uznáním předchozího učení, pokud jsou standardy srovnatelné s běžným vzdělávacím programem. Rozhodnout, která klasifikace lépe vyhovuje praxi, by měli koneční uživatelé, především učící se, ale i vzdělávací instituce, zaměstnavatelé a státní správa (NUV, 2018). Protože v mé práci se budu zabývat střední odbornou školou a její mobilitou v rámci programu ERAMUS +, ISCED systém se mně nebude týkat. Instituce, které vstupují do spolupráce či mobility pod ERASMEM+ na úrovni středního odborného vzdělávání si vybírají své partnery, či mobility dle systému EQF, a to konkrétně pod stupněm 4. Pod systémem, či specifikací ISCED mohou spolupracovat vyšší odborné školy a vysoké školy pod stupněm ISCED 5 a pod EQF také 5 (Erasmus+, Programme guide, 2018).

Společným cílem těchto výše zmíněných nástrojů je zajistit, aby byly dovednosti a kvalifikace ve všech systémech odborného vzdělávání a přípravy na trhu práce na úrovni národní i mezinárodní, uznávány a bylo všem jasné k čemu slouží, a to bez ohledu na to, zda bylo znalostí a dovedností dosaženo formálním vzděláváním či odbornou přípravou nebo jiným způsobem třeba pracovní

zkušeností, dobrovolnictvím nebo online učením. Tyto nástroje také zaručují, aby vzdělávání, odborná příprava a strategie zaměřené na mládež dále přispívaly k naplnění hlavních cílů, a to jak v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti tak prostřednictvím lepší integrace na trhu práce a mobilit.

Aby byly tyto cíle naplněny je nutné, aby tyto nástroje bylo možné využít k internacionalizaci vzdělávání a při stále větším využívání digitálního vzdělávání a při podpoře flexibilních forem výuky v souladu s potřebami a cíli vzdělávaných (Erasmus + - příručka k programu, 2018, s. 6).

Europass

Podle EU for journalist, pro uznávání kvalifikací je jedním z nástrojů tzv. Europass – první evropský doklad o vzdělání jeho držitele dokládající jeho schopnosti a pracovní zkušenosti. Tento dokument zprostředkovává komunikaci mezi zaměstnavatelem, studenty a vzdělávacími institucemi v celé Evropské unii. V tomto dokumentu se objevují všechny informace z hodnotícího formuláře ECVET, je v něm i výčet všech zkušeností, dovedností a znalostí získaných během mobilit.

Není to cestovní doklad, ale doklad, pomocí něhož můžeme snáze překonávat obtíže s mobilitou. Držitelé Europassu pak mohou jednodušeji najít práci, která bude odpovídat jejich kvalifikaci nebo mohou studovat v jiné členské zemi EU. Europass můžete používat dobrovolně – vydání dokumentů Europassu je bezplatné. Europass se skládá z těchto pěti dokumentů:

Europass – životopis (Europass CV) je nejdůležitějším dokumentem Europassu. Poskytuje občanům možnost uvést jasné a úplné údaje o své kvalifikaci a svých

schopnostech. Obsahuje osobní údaje, údaje o jazykových znalostech, praxi, dosaženém vzdělání, odborné přípravě a podobně.

Europass – jazykový pas (Europass Language Passport), zde jsou popsány jazykové dovednosti. Poskytuje přehled o úrovni znalostí dosažených v jednom nebo několika cizích jazycích. **Europass – mobilita**. Účelem tohoto dokladu je zaznamenat evropskou studijní stáž nebo výměnnou odbornou praxi. Vyplňuje jej vysílací organizace a hostitelská organizace. Tyto organizace se účastní daného projektu zaměřeného na mobilitu.

Europass – dodatek k osvědčení je připojený k osvědčení o středním, středním odborném a vyšším odborném vzdělání, který má usnadnit pochopení významu osvědčení z hlediska schopností získaných jeho držitelem.

Europass – dodatek k diplomu je připojen k vysokoškolskému diplomu. Popisuje povahu, úroveň, kontext, obsah a statut studia které absolvoval a úspěšně ukončil držitel diplomu. Dodatek diplomu zhotovují vysoké školy podle vzoru vypracovaného společnou pracovní skupinou Evropské komise, Rady Evropy a UNESCO (Europass, 2018).

Od roku 2005 funguje ve většině členských zemích EU Národní centrum Europass (NCE), které pomáhá občanům získat dokumenty Europassu a zprostředkovává související informace. V České republice byl tímto úkolem pověřen Národní ústav odborného vzdělávání, který vytvořil Národní centrum Europass Česká republika (NCE ČR).

Pro nás je důležitý dokument Europass mobilita, který zaznamenává evropskou studijní nebo pracovní stáž studenta střední odborné školy. Jsou v něm zaznamenány všechny informace, které jsou důležité pro potenciálního zaměstnavatele nebo školu o získaných zkušenostech a praktických dovednostech v zahraničí (Europass, 2018). V příloze č. 5 přikládám, jak vypadá dokument Europass mobilita. Tento dokument je přidanou hodnotou pro absolventa při hledání potenciálního zaměstnavatele.

2.2 Historie vzdělávacích programů EU na podporu vzdělávání aneb od Leonarda da Vinci k Erasmu+

Vzdělávací programy EU na podporu vzdělávání se objevují v Evropě v 80. letech 20. století.

Důležitým úkolem pro členské země i kandidátské země je program spolupráce ve vzdělávání a v mobilitách. Vzdělávací programy Evropské unie představují specifický nástroj, pomocí něhož Evropská unie podporuje spolupráci mezi jednotlivými účastnickými zeměmi, včetně zemí kandidátských. Zároveň usiluje o spolupráci mezi vzdělávacím sektorem a světem práce, výzkumem a vývojem či ekonomickou sférou obecně.

Evropská unie si stanovila ve vzdělávání hlavní cíle, ke kterým patří hlavně podpora získávání vědomostí posílením mobility studentů, vzájemné uznávání kreditů, přiblížení škol a podnikové sféry, boj proti vylučování znevýhodněných skupin ze vzdělávání. Důležitým nástrojem k dosažení těchto cílů jsou vzdělávací programy a různé aktivity.

Rok 2017 byl přelomovým rokem v historii mezinárodních vzdělávacích programů, ve kterém si připomínáme 30. výročí jejich vzniku. Po celý rok byly

v jednotlivých evropských státech organizovány akce, které toto výročí připomínaly. V následujících řádcích bych ještě jednou stručně popsala, jak to všechno začalo (Erasmus+, Kompendiu projektů 2017, 2018).

Vznik a vývoj jednotlivých vzdělávacích programů lze chronologicky rozdělit.

První období vzdělávacích programů Evropské unie je ohraničeno roky 1987 a 1994.

V roce 1987 byl založen program ERASMUS, který byl zaměřený na mobilitu a spolupráci ve vysokoškolském vzdělávání (Erasmu+, Kompendium schválených projektů, 2018).

Druhé období od roku 1995 do roku 2000 je charakteristické třemi vzdělávacími programy a to SOCRATES, LEONARDO DA VINCI a MLÁDEŽ (Europa, 2018).

1995–1996

Probíhala první fáze programu Leonardo da Vinci, ve kterém již české organizace spolupracovali na inovačních projektech v roli partnerů se zahraničními předkladateli projektů (za podpory programu Phare). Podpora se zaměřovala na podporu odborného vzdělávání mládeže i dospělých (Erasmus+, Kompendium schválených projektů, s. 17).

Následovala aktivita SOCRATES II, která navazovala na SOCRATES I. Tato aktivita kladla důraz na rozšíření spolupráce ve vzdělávání formou projektové spolupráce škol a dalších vzdělávacích institucí, mobilit studentů a učitelů, zkvalitňování jazykového vzdělávání ve všech typech škol (Europa, 2018).

1997

Česká republika se stala plnoprávným členem programu Leonardo da Vinci. Organizace mohly předkládat vlastní projekty s účastí zahraničních partnerů. Do

konce roku 1999, což bylo uzavření prvního programového období, celkový počet schválených projektů dosáhl 186 a z toho se české organizace účastnily jako partneři ve 130 projektech.

1998

Program Erasmus začíná využívat i Česká republika.

2000–2006

Probíhala druhá fáze programu Leonardo da Vinci. V rámci tohoto programu byly podporovány projekty stáží a výměn, zpracovávaly se analýzy ohledně odborného vzdělávání, rovnosti studijních příležitostí, vzdělávání znevýhodněných studentů. Vznikl spojením pěti programů – COMMET, EUROTECNET, FORCE, PETRA A LINGUA.

MLÁDEŽ

Tento program byl realizován v letech 2000 až 2006. Jeho cílem bylo přispět k dosažení „Evropy vědomostí“. Cílovou skupinou byli mladí lidé ve věku 15 až 25 let. Měl usnadnit mobility znevýhodněných mladých lidí a jejich integraci.

2007–2014

Program Leonardo da Vinci se sloučil s programem SOCRATES II (který zahrnoval programy Comenius a Erasmus) do jednoho Programu celoživotního učení.

Tento krok naplňoval cíle Evropské komise pro realizaci těchto výše zmíněných programů a byla vytvořena společnost založená na znalostech. Proto sjednotila veškeré aktivity podporující celoživotní vzdělávání. 1.1. 2007 vznikl nový evropský vzdělávací cíl PROGRAM CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ – **Lifelong Learning Programme (LLP)** na dobu sedmi let (1.1. 2007 – 31.12.2013). Nahradil původní programy Sokrates II a Leonardo da Vinci II z předchozího období 2000-

2006. Program celoživotního učení byl založen na čtyřech programech (COMENIUS, ERASMUS, LEONARDO da VINCI a GRUNDTVIG). Tyto programy byly doplněny průřezovým programem Jean Monnet (Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES).

2014–2020

Od roku 2014 byl LLP nahrazen opět jedním společným programem s názvem ERASMUS +. (Erasmus+, Program celoživotního učení 2007-2013, 2018). Zahrnuje Program celoživotního učení (Comenius, Erasmus, Grundtvig, Leonardo), Mládež v akci, Programy mezinárodního vysokoškolského vzdělávání (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink, bilaterální programy), program Jean Monnet a nově i program Sport. Všechny tyto složky tvoří integrovaný program Erasmus + (Erasmus+, Kompendium schválených projektů, 2018).

V následující tabulce graficky znázorním přehled realizovaných programů a podprogramů v jednotlivých obdobích:

PŘEHLED REALIZOVANÝCH PROGRAMŮ A PODPROGRAMŮ V JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍCH				
2000 – 2001 – 2002 – 2003 – 2004 – 2005 - 2006				
SOCRATES II				
Comenius	Erasmus	Grundtvig	Lingua	Minerva
Průzkum a inovace				
Společné akce				
Doplňkové aktivity				
LEONARDO DA VINCI II				

2007 – 2008 – 2009 – 2010 – 2011 – 2012- 2013			
LIFELONG LEARNING PROGRAMME			
(Program celoživotního učení)			
Comenius	Erasmus	Leonardo da Vinci	Grundtvig
Průřezový program			
Jean Monnet			
2014 – 2015 – 2016 – 2017 – 2018 – 2019- 2020			
ERASMUS +			

Tabulka č. 2: Přehled realizovaných programů a podprogramů v jednotlivých obdobích

Zdroj: Erasmus +, publikace a statistiky, 2018

V České republice byly tyto programy spravovány do roku 2015 Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy – NAEP (Národní agentura pro evropské vzdělávací programy). Od roku 2015 jsou soustředěny pod jedním Domem zahraniční spolupráce.

3 Národní agentura v České republice

V ČR je mobilita v rámci SOŠ spravována Domem zahraniční spolupráce (DZS). DZS je příspěvkovou organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a administruje mezinárodní aktivity v oblasti vzdělávání. Aktivity DZS jsou určeny pro organizace a firmy, které se věnují vzdělávání, vědě a výzkumu, orgánům místních samospráv, ale také jednotlivcům (studentům, pedagogům, vedoucích pracovníků všech typů škol a dalším odborníkům) a samotnému Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. DZS přispívá k mezinárodní spolupráci, uděluje granty a stipendia na mezinárodní projekty a mobility, pomáhá k rozvoji škol a dalšímu vzdělávání zaměstnanců škol, pomáhá v dalším vzdělávání

pracovníků s mládeží a vzdělavatelů dospělých, informuje o trendech vzdělávání, podporuje kariérní poradenství, podporuje studium zahraničních studentů v ČR, podporuje české kulturní dědictví v zahraničí, vydává publikace, organizuje konference, administruje program ERASMUS + a úzce spolupracuje s MŠMT (DZS, 2018).

V následující tabulce přikládám vznik a vývoj Domu zahraničních služeb:

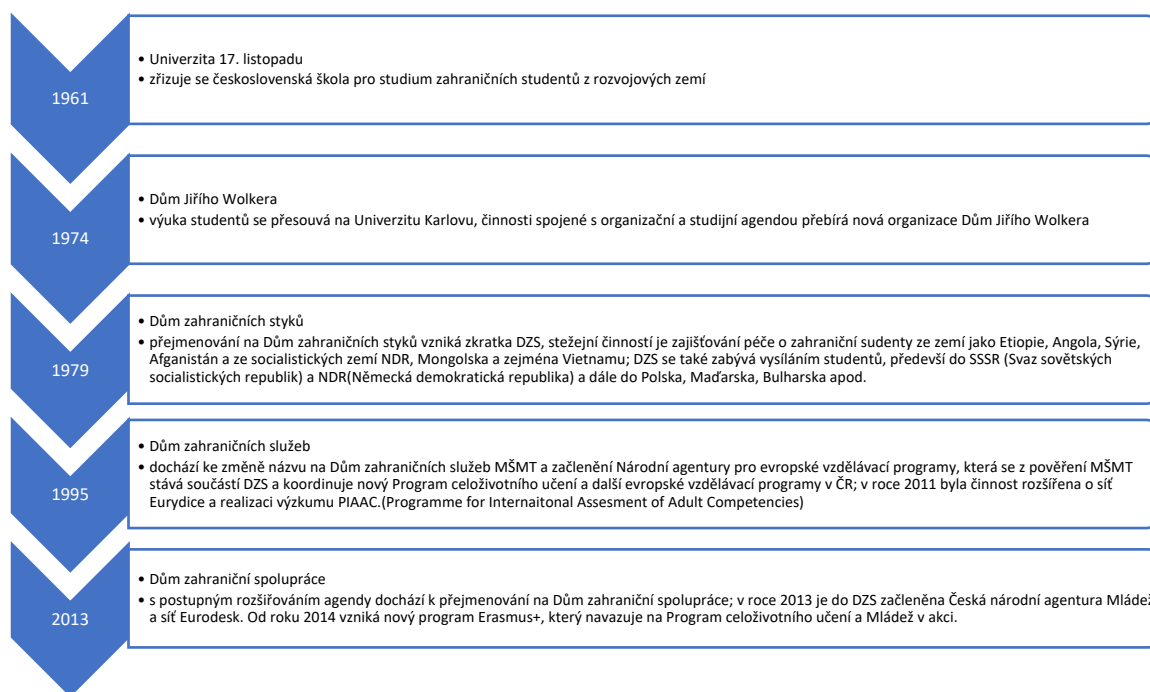

Schéma č. 2: Vznik a vývoj Domu zahraniční spolupráce

Zdroj: Erasmus +, Mezinárodní vzdělávání v obrazech a číslech, 2018, s. 6

V rámci Domu zahraniční spolupráce je realizováno mnoho aktivit, ale já se zaměřím na program Erasmus + - a to konkrétně jeho možnosti pro střední odborné školy. (DZS, 2018)

3.1 ERASMUS +

V roce 1987 vzniká program Erasmus. Zároveň jsou realizovány výjezdy na evropské úrovni. V roce 1995 se stává Erasmus součástí vzdělávacího programu SOCRATES který je rozšířený o mobility učitelů a spolupráci mezi vysokými školami. V roce 1998 se do programu zapojuje Česká republika. V roce 2007 se stává Erasmus součástí Programu celoživotního učení a vzniká také program Mládež v akci. Rok 2014 znamená začátek vzdělávacího programu Erasmus +, pro odbornou přípravu, mládež a sport s celkovým rozpočtem přibližně 15 miliard eur na období 2014–2020. Znamená to o 40 % více finančních prostředků než v předchozím programu (DZS, 2018).

„Erasmus+ je vzdělávací program Evropské unie na období 2014–2020, který podporuje spolupráci a mobilitu ve všech sférách vzdělávání, v odborné přípravě a v oblasti sportu, mládeže a neformálního vzdělávání. Je nástupcem Programu celoživotního učení, programu Mládeže v akci a dalších“ (Erasmus +, 2018).

Program Erasmus+ si klade za cíl zlepšit kvalitu dovedností a kvalifikací. Tento program podpoří stipendia téměř 4 miliony osob za účelem studia, odborné přípravy, práce či dobrovolnické činnosti v období 2014–2020 (v období 2007–2013 bylo jen 2,7 milionu) (DZS, Mezinárodní vzdělávání v obrazech a číslech).

V Evropě je zapojeno celkem 33 programových zemí. Erasmus + se dělí do pěti sektorů a to:

ERASMUS +
Školní vzdělávání (bývalý Comenius)
Odborné vzdělávání a příprava (bývalý Leonardo da Vinci)
Vysokoškolské vzdělávání
Vzdělávání dospělých
Mládež

Tabulka č. 3: Rozdělení programu ERASMUS+

Zdroj: DZS, ERASMUS +

Školní vzdělávání a Odborné vzdělávání a příprava je akce, která poskytuje možnost mobilit pro učitele a žáky středních odborných škol.

Struktura programu ERASMUS+

Klíčová akce 1 – mobilita jednotlivců (mobilita studentů a pracovníků, společné magisterské studium Erasmus Mundus, Erasmus + půjčky na magisterské studium)

Klíčová akce 2 – spolupráce na inovacích a výměna osvědčených postupů (mezinárodní strategická partnerství, znalostní aliance, aliance odvětvových dovedností, budování kapacit a podpůrné informační systémy)

Klíčová akce 3 – podpora reformy politiky (znalosti v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže, iniciativa pro inovaci politik, podpora nástrojů evropské politiky, spolupráci s mezinárodními organizacemi, dialog se zúčastněnými subjekty a propagaci politiky a programu).

Klíčové akce 1 a 2 jsou zaměřeny na mezinárodní spolupráci, **klíčová akce 3** může být realizována na národní a/nebo mezinárodní úrovni.

Aktivity Jean Monnet (akademické moduly, katedry, centra excelence; politická debata s akademickým světem, sdružení)

Sport (partnerství pro spolupráci, neziskové evropské sportovní akce, posilování základních podkladů pro tvorbu politiky, dialog s příslušnými evropskými zúčastněnými subjekty) (Erasmus+, Příručka k programu, s.13).

Důležitými obecnými cíli a charakteristikami programu ERASMUS + jsou:

- ❖ uznávání a validace dovedností a kvalifikací (např. Europass, ECVET)
- ❖ šíření a využívání výsledků projektů
- ❖ požadavek na otevřený přístup ke vzdělávacím materiálům
- ❖ otevřený přístup k výsledkům výzkumu a údajům
- ❖ mezinárodní rozměr (spolupráce s partnerskými zeměmi) (EQF)
- ❖ mnohojazyčnost
- ❖ rovný přístup a inkluze k znevýhodněným studentům
- ❖ ochrana a bezpečnost účastníků

Tyto cíle jsou naplňovány v rámci projektových mezinárodních spoluprací, v rámci, nichž jsou realizovány mobility žáků a učitelů. (Erasmus +, Příručka k programu, 2018)

Erasmus + a střední odborné školy

Středních odborných škol se týkají tyto podprogramy programu Erasmus +:

- **odborné vzdělávání a příprava**
- **školní vzdělávání**

Erasmus + odborné vzdělávání a příprava podporuje dva typy mezinárodní spolupráce, a to **mobility jednotlivců** a **strategická partnerství**. Na zahraniční pobyt nebo stáž mohou **žáci nebo pracovníci středních odborných škol**, učilišť, vyšších odborných škol i čerství absolventi těchto škol a také osoby zaměstnané v organizacích aktivních v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. V rámci **strategických partnerství** spolupracují organizace, které se věnují odbornému vzdělávání.

Erasmus + školní vzdělávání nabízí možnost mateřským, základním a **středním školám** účastnit se vzdělávacích aktivit a mezinárodních projektů. V tomto podprogramu mají možnost zaměstnanci těchto institucí absolvovat **projekty mobility osob**, kde se vzdělávají prostřednictvím kurzů, stínování nebo výukového pobytu na zahraniční partnerské škole. **Projekty spolupráce** umožňují školám a dalším institucím v rámci mezinárodních projektů spolupracovat na zvolené téma (DZS, Mezinárodní vzdělávání v obrazech a číslech, 2018).

Zajímaly mně kritéria, podle kterých si školy vybírají své partnery pro spolupráci. Také jsem zkoumala kritéria pro výběr témat, které si volí střední odborné školy na národní úrovni, a to z pohledu Domu zahraniční spolupráce.

Jakým způsobem si hledají střední odborné školy své partnery ke spolupráci?

Cílovou skupinou pro účast v programu Erasmus + jsou jednotlivci – studenti, stážisté, učni, žáci, dále se vzdělávající dospělí, mladí lidé, dobrovolníci, profesori, učitelé, školitelé, pracovníci s mládeží, odborní pracovníci z organizací působících v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu. K těmto účastníkům se program Erasmus + dostává prostřednictvím institucí, ve kterých

jednotlivci působí. Podmínky pro vstup do programu se proto týká dvou typů aktérů „účastníků“ (což jsou jednotlivci v programu) a „zúčastněné organizace“ (včetně skupin, které se skládají z nejméně čtyř mladých činných lidí v práci s mládeží, jež však nemusí mít formu mládežnické organizace, také se někdy označují jako neformální skupiny mladých lidí (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 22).

Účastníci

Platí pravidlo, že účastníci projektů Erasmus + musí mít místo pobytu v programové zemi. Konkrétní podmínky vstupu do programu Erasmus + závisejí na typu dané akce (viz kapitola výše akce programu Erasmus+). U projektů, které se týkají oblasti **odborného vzdělávání a přípravy** patří k cílovým skupinám patří žáci odborných škol, odborníci a školitelé v oblasti odborné přípravy, pracovníci organizací působících v oblasti počátečního odborného vzdělávání, školitelé a odborníci v podnicích. Oblast projektů, které se týkají **školního vzdělávání** patří k hlavním cílovým skupinám vedoucí pracovníci škol, učitelé, pedagogičtí pracovníci a zaměstnanci škol, žáci v rámci předškolního, základního a středního vzdělávání (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 22).

Zúčastněné organizace

„Projekty Erasmus+ předkládají a řídí zúčastněné organizace, které zastupují účastníky. Pokud je určitý projekt vybrán k podpoře, organizace podávající žádost se stává příjemcem grantu Erasmus +. Příjemce podepíše grantovou smlouvu nebo je informován o rozhodnutí o grantu, jež ho opravňuje přijmout finanční podporu na realizaci svého projektu. Obecně platí, zúčastněné organizace projektů Erasmus + musí mít sídlo v programové zemi. Konkrétní

podmínky účasti na určitém projektu Erasmus + závisí na typu akce, (viz. kapitola výše akce programu Erasmus+) kterou program podporuje“ (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s.22).

Způsobilé země

Program Erasmus + je realizován v těchto zemích:

Programové země:

Členské státy Evropské unie (EU)			
Belgie	Řecko	Litva	Portugalsko
Bulharsko	Španělsko	Lucembursko	Rumunsko
Česká republika	Francie	Maďarsko	Slovinsko
Dánsko	Chorvatsko	Malta	Slovensko
Německo	Itálie	Nizozemsko	Finsko
Estonsko	Kypr	Rakousko	Švédsko
Irsko	Lotyšsko	Polsko	Spojené království

Programové země mimo EU		
Bývalá jugoslávská republika Makedonie	Island	Norsko
	Lichtenštejnsko	Turecko

Tabulka č. 4: Programové země

Zdroj: Erasmus +, Příručka k programu, 2018

Partnerské země:

„Níže uvedené země se mohou účastnit jen některých akcí programu v závislosti na splnění určitých kritérií a podmínek. Žadatelé i účastníci musí respektovat veškerá nařízení platná pro vnější pomoc EU, stanovená Evropskou radou.

Žádosti musí být v souladu s obecnými hodnotami EU, jako jsou respekt k lidské důstojnosti, svobodě, demokracii, rovnosti, právnímu státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, jak je stanoveno v článku 2 Smlouvy o Evropské unii“ (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s.23).

Ostatní partnerské země

Ostatní partnerské země jsou rozděleny a seskupeny podle finančních nástrojů vnější činnosti EU (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s.24).

Z těchto výše uvedených zemí si mohou školy vybírat partnery pro spolupráci. Důležitým kritériem pro podání žádosti o spolupráci je pro školu to, aby si určila typ akce (1, 2, 3) v rámci, které chce grant získat. **Program vzdělávání a odborná příprava** nabízí příležitost ve vysokoškolském, **odborném vzdělávání a přípravě, školním vzdělávání** a vzdělávání dospělých. V rámci tohoto programu jsou podporovány „Klíčová akce 1“ (projekty a mobility), „Klíčová akce 2“ (projekty spolupráce) a „Klíčová akce 3“ (podpora politických reforem) zahrnují konkrétní akce, kterými chceme dosáhnout cílů programu v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. Tyto tři akce jsem popsala podrobněji v předchozí kapitole.

Kde mohou školy pro svou spolupráci najít partnera?

- Mezinárodní aktivity v rámci spolupráce národních agentur (TCA – Transnational Cooperation Activities between National Agencies)
- Mezinárodní školení, podpora a kontaktní semináře
- Mezinárodní vzdělávací aktivity na dané téma –

<http://naerasmusplus.cz/cz/o-programu/kontaktni-seminare>

- eTwinning (tuto platformu popisují v kapitole výše)
- Euroguidance (Evropská síť pro podporu kariérového poradenství)
- Zahraniční stipendia na základě Mezinárodních smluv pro studenty středních škol (DZS, Internacionalizace škol v aktivitách DZS, 2018, s.24).

Pro výběr školy pro strategické partnerství je důležité, aby si střední odborná škola ujasnila, o kterou klíčovou akci má zájem, Zda o „klíčovou aktivitu KA1“ nebo o „klíčovou aktivitu KA2“. Pak už si volí a vypracuje téma, na kterém by chtěla v klíčové akci a s danou školou, kterou si vybere pomocí výše zmíněných nástrojů pro spolupráci, spolupracovat. K navázání spolupráce také slouží, jak jsem zmínila, kontaktní semináře, které jsou v délce 3-4 dnů. Předpokládá se, že pomocí interakcí a vzájemné komunikace si škola najde dva až tři partnery pro svou spolupráci. Jde o školy se stejným, nebo podobným zaměřením většinou z partnerských zemí. Na tématu by se měly školy shodnout. Je tedy kvalifikační rámec EQF důležitým kritériem při výběru partnerské školy pro spolupráci?

Jak ovlivňuje kvalifikační rámec EQF výběr partnera pro spolupráci?

V předchozí části jsem podrobně popsala kvalifikační rámec EQF. Střední odborné školy spadají do stupně 4. Což znamená:

Úroveň 4	faktické a teoretické znalosti v širokých souvislostech v oboru práce nebo studia	řada kognitivních a praktických dovedností požadovaných při řešení specifických problémů v oboru práce nebo studia	schopnost řídit sebe samého v rámci pokynů v oblastech práce nebo studia, které
-----------------	---	--	---

			jsou obvykle předvídatelné, ale mohou se měnit dohlížet na běžnou práci jiných osob a nést určitou odpovědnost za hodnocení a zlepšování pracovních či vzdělávacích činností
--	--	--	--

Tabulka č. 5: Kvalifikační rámec EQF 4

Zdroj: Zdroj: NUV, 2018

Při samotném výběru partnera pro spolupráci tento kvalifikační rámec nehraje roli. Jak jsem zjistila z dotazu, který jsme vznesla přímo na DZS (Mgr. Slivkovou), při výběru pro projektovou spolupráci rozhoduje téma, na kterém se školy či instituce shodnou. Škola musí být samozřejmě ze stejné oblasti oboru – například technického směru a samozřejmě musí tento obor vykazovat srovnatelný stupeň dosažené kvalifikace (maturitní obor, učňovský obor). Kvalifikační rámec EQF se objevuje až v závěrečné zprávě z konce projektové spolupráce. Pomocí následující otázky zjistím hodnotící kritéria, která platí při výběru projektových žádostí.

Jaké jsou hodnotící kritéria při výběru projektových žádostí o spolupráci podávaných na národní úrovni a jak ovlivňují počet podpořených SOŠ (střední odborné školy)?

Během zpracování projektu a před podání žádostí o podporu EU musí organizace ověřit, zda projekt splňuje **kritéria pro vyloučení**, **kritéria pro výběr** a **kritéria pro udělení grantu** (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 220).

Kritéria způsobilosti

Tato kritéria souvisí především s typem projektu a aktivity (dále pak délka trvání, zúčastněnými organizacemi apod.), cílovou skupinou (např. počtem účastníků) a s podmínkami podání žádosti o grant na daný typ projektu (např. i termín podání žádosti, úplnost žádost). Aby byl projekt způsobilý, musí splňovat všechna platná pro akci (vysvětluji výše), v rámci, které se projekt podává. Jestliže tato kritéria projektová žádost nesplňuje, bude bez dalšího postupu a hodnocení zamítnuta.

Kritéria pro vyloučení

Žadatel bude vyloučen v souladu s články 106 a/ nebo 107 finančního nařízení EU z účasti ve výzvách k předkládání návrhů v rámci programu Erasmus + nebo bude odmítnut v řízení o udělení grantu, nachází-li se v jedné z popsanych situacích v Příručce k programu Erasmus + na straně 220–222 (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 220).

Kritéria pro výběr

„Prostřednictvím kritérií pro výběr posuzuje národní agentura nebo výkonná agentura finanční a provozní způsobilost žadatele provést navrhovaný projekt“ (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 222).

Finanční kapacita

„Finanční kapacita znamená, že žadatel disponuje stabilními finančními zdroji dostatečnými k tomu, aby byl schopen pokračovat v činnosti po celou dobu provádění projektu nebo po celý rok, na nějž je grant udělen, a podílet se na financování“ (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 222).

Provozní kapacita

„Provozní kapacita znamená, že žadatel má odborné kompetence a kvalifikace požadované k provedení navrhovaného projektu. Žadatelé musí předložit čestné prohlášení, že mají provozní způsobilost potřebnou pro realizaci projektu“ (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 223). Jsou to například životopisy, které musí realizační tým předložit.

Kritéria pro udělení grantu

„Kritéria pro udělení grantu umožní národní agentuře nebo výkonné agentuře posoudit kvalitu návrhů projektů, které byly předloženy v rámci programu Erasmus+“ (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 223).

Posledním krokem pro organizaci je **vyplnění žádosti**. K vyplnění žádosti o grant v rámci programu Erasmus + musí použít zvláštní formuláře pro jednotlivé akce (1,2,3), které najdou na internetových stránkách Evropské komise, národních agentur nebo výkonné agentury (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 227).

Co tedy následuje po podání žádosti? Národní agentury nebo výkonná agentura všechny žádosti začne **hodnotit**. Jak jsem již popsala výše, řídí se hodnotícími kritérii.

„Posouzení zahrnuje:

- formální kontrolu za účelem ověření, zda jsou dodržena kritéria způsobilosti a kritéria pro vyloučení;
- hodnocení kvality s cílem vyhodnotit, nakolik zúčastněné organizace splňují kritéria pro výběr (tj. provozní a finanční způsobilost) a nakolik projekt splňuje kritéria pro udělení grantu; toto posouzení kvality se ve většině případů provádí s pomocí nezávislých odborníků – při hodnocení odborníkům napomáhají pokyny vypracované Evropskou komisí; ověření, že projekt neobsahuje riziko dvojího financování (aby se zabránilo riziku dvojího financování musí žadatel předložit veškeré projekty, kterých se účastní nebo granty o které žádal v daný rok)“ (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 229).

Národní agentura nebo výkonná agentura jmenuje hodnotící výbor, který dohlíží nad celým procesem výběru. Během procesu hodnocení mohou být všichni žadatelé vyzváni, aby doplnili nebo objasnili předložené podklady v souvislosti s jejich žádostí. „Dodatečné informace a vysvětlení jsou odůvodněné zejména v případě zjevných administrativních chyb, kterých se žadatel dopustil, nebo v případech, kdy u projektů financovaných na základě dohod uzavřených s více příjemci chybí jedno či několik partnerů (pokud jde o dohody s více příjemci – jde o "Grantovou smlouvu mezi partnery)“ (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 229).

Konečné rozhodnutí

„Na konci postupu hodnocení rozhodne národní agentura nebo výkonná agentura o projektech, jimž bude udělen grant, a to na základě:

- pořadí navrženého hodnotícím výborem
- rozpočtu, pro každou danou akci (nebo danou aktivitu v rámci akce)“
(Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 229).

Toto jsou hodnotící kritéria, které rozhodují o udělení grantu. Na základě těchto kritérií pak dojde k udělení grantů organizacím – tedy školám.

3.2 Schválené žádosti SOŠ v ČR

V ČR je do projektu mobilit na úrovni SOŠ schvalováno 242 těchto škol. Celkový počet středních odborných škol je 1092, z toho podalo žádost 938.

CELKOVÝ POČET

.....	
středních odborných škol	1 092
.....	
žádostí	938
.....	
podpořených škol	242

Obrázek č. 5: Celkový počet podpořených SOŠ v letech 2014–2016

Zdroj: DZS, Mezinárodní vzdělávání v obrazech a číslech, 2018, s. 35

Z předcházejících řádků tedy vyplývá, že kritéria pro hodnocení projektových žádostí jsou přísná. Z celkového počtu podaných žádostí SOŠ v letech 2014–2016 bylo schváleno a podpořeno jen 242 SOŠ. Z toho vyplývá, že uvedená kritéria jsou

velmi důležitá při výběru projektových žádostí a pro udělení grantu. V následující tabulce jsem se pak zaměřila na počet vyjížděných žáků v letech 2014–2016 v rámci oblasti „odborné vzdělávání „v rámci programu Erasmus +.

Počet vyjíždějících žáků v rámci programu Erasmus+

Oblast „Odborné vzdělávání“

ERASMUS + odborné vzdělávání – počet vyjíždějících žáků SOŠ	
2014	2 923
2015	3 007
2016	3 125

Tabulka č. 6: Žáci středních odborných škol vyjíždějící na zahraniční pobyty v letech 2014–2016

Zdroj: DZS, Mezinárodní vzdělávání v obrazech a číslech, 2018

3.3 Klíčové akce programu ERASMUS+ a jejich přínosy pro SOŠ

V následujících obrázcích graficky vysvětlím fungování „klíčové akce 1“ a „klíčové akce 2“ v rámci kterých si střední odborné školy hledají partnery pro svou spolupráci. Z těchto klíčových akcí již vyplývají přínosy, které jsou očekávány pro školu, učitele a žáky.

KA1

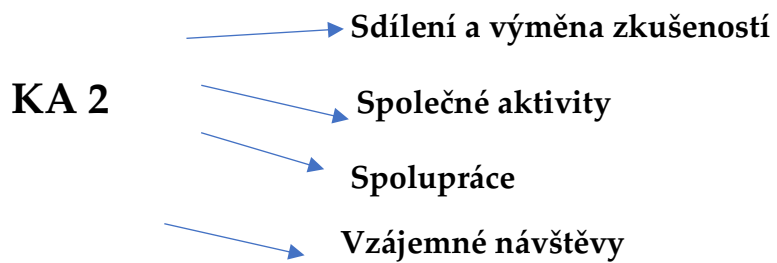
Kurzy a školení

Stínování

Výukové pobyty, stáže

Obrázek č. 6: Kategorizace klíčové akce KA1

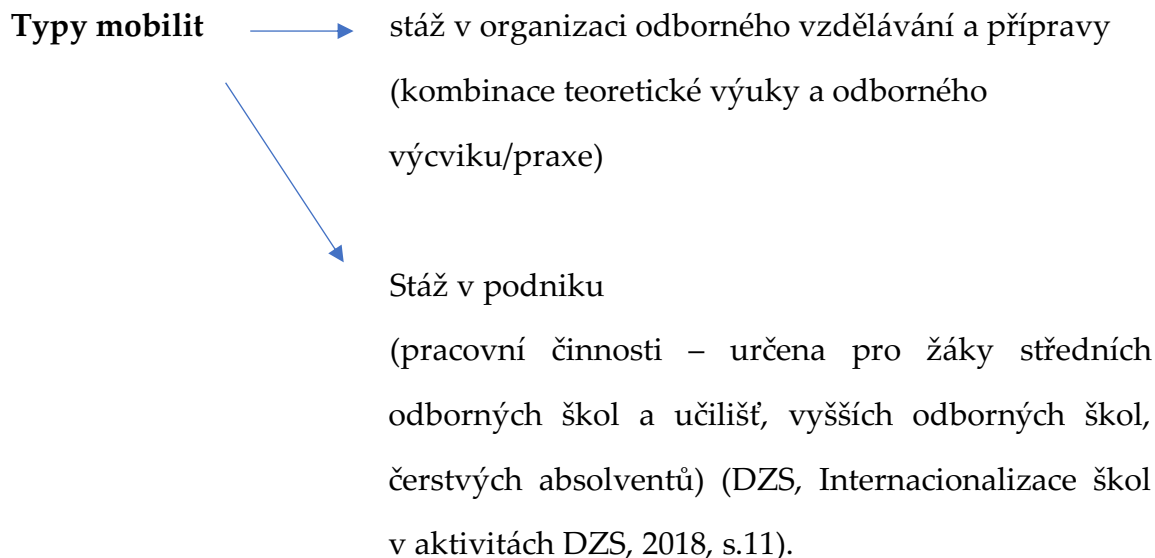
Zdroj: DZS, Internacionalizace škol v aktivitách DZS, 2018

Obrázek č. 7: KA2

Zdroj: Zdroj: DZS, Internacionalizace škol v aktivitách DZS, 2018

Projekty mobility žáků v odborném vzdělávání a přípravě

Obrázek č. 8: Typy mobilit

Zdroj: DZS, Internacionalizace škol v aktivitách DZS, 2018

Tyto mobility mohou absolvovat žáci středních odborných škol, učilišť, vyšších odborných škol a absolventi těchto typů škol. Aktivita je většinou v délce od 2 týdnů do 3 měsíců. Aktivita ErasmusPro je dlouhodobá mobilita žáků, a to v minimální délce od 3 do 12 měsíců (Erasmus +, 2018).

Projekty mobility pracovníků v oblasti odborném vzdělávání a přípravě

Těchto mobilit se účastní osoby zaměstnané v organizacích – školách v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, osoby za odborné vzdělávání a přípravu zodpovědné, nebo tak odborníci z podniku a veřejného sektoru.

Mobilita je většinou realizována v několika formách:

- aktivita **výukové/školící pobyty** – tato aktivita umožňuje učitelům odborných škol přímo vyučovat na partnerské škole, tako umožňuje pracovníkům z podniku z podniků vyučovat v organizaci, která se zabývá odborným vzděláváním
- aktivita **profesní rozvoj pracovníků** – umožňuje rozvíjení odborné znalosti a dovednosti pracovníků, kteří působí v oblasti odborného vzdělávání a přípravy formou pracovní stáže nebo sdílení zkušeností (stínování/výměnu zkušeností) (Erasmus +, 2018)

Délka trvání této mobility může být 2 dny až 2 měsíce.

Očekávané přínosy projektových mobilit v rámci programu Erasmus+

Vzdělávací mobilita jednotlivců podporuje projekty mobilit v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a mládeže. Činnosti, které jsou podporované v rámci těchto mobilit mají zajistit pozitivní a dlouhodobé dopady na účastníky i zúčastněné organizace v jejichž rámci se uskutečňují.

Co se týká **studentů, stážistů, učňů, mladých lidí a dobrovolníků** si kladou za cíl tyto přínosy:

- lepší výsledky učení;
- lepší zaměstnatelnost a lepší možnosti profesního uplatnění;
- **větší smysl pro iniciativu a podnikavost;**
- **větší samostatnost a sebevědomí;**
- **lepší znalost cizích jazyků;**
- **větší mezikulturní povědomí;**

- aktivnější účast ve společnosti;
- lepší informovanost o projektu Evropy a hodnotách EU;
- větší motivace pokračovat i po zahraniční mobilitě ve vzdělávání (formální i neformální) nebo odborné přípravě (Erasmus +, Příručka k programu, 2018, s. 28)

Co se týká **zaměstnanců, pracovníků s mládeží a odborníků v oblasti vzdělávání** činnosti v oblasti mobilit mají za cíl tyto přínosy:

- lepší kompetence spojené s jejich profesními profily (výuka, odborná příprava, práce s mládeží);
- větší pochopení postupů, politik a systémů v oblasti vzdělávání, odborné přípravy nebo mládeže mezi zeměmi;
- větší schopnost iniciovat změny, pokud jde o modernizaci a otevírání se světu v rámci jejich vzdělávacích organizací;
- lepší pochopení vazeb mezi formálním a neformálním vzděláváním, odbornou přípravou a trhem práce;
- **vyšší kvalita jejich práce a činnosti ve prospěch studentů, stážistů, učňů, žáků, účastníků dalšího vzdělávání, mladých lidí a dobrovolníků;**
- větší pochopení a vnímavost, pokud jde o sociální, jazykovou a kulturní rozmanitost;
- větší schopnost zabývat se potřebami znevýhodněných osob;
- větší propagace a mobility učících se osob;
- větší příležitost k profesnímu a kariéernímu rozvoji;
- **lepší znalost cizích jazyků;**

- větší motivace a spokojenost při každodenní práci (Erasmus +, Příručka k programu, 2018).

Co se týká zúčastněných **organizací** jsou očekávány tyto přínosy:

- větší schopnost působit na úrovni EU / mezinárodní úrovni: lepší dovednosti v oblasti řízení a uplatnění strategie internacionalizace; posílená spolupráce s partnery jiných zemí; přidělování větších finančních zdrojů (kromě finančních prostředků EU) na organizování projektů EU / mezinárodních projektů; vyšší kvalita při přípravě monitorování a hodnocení projektů / mezinárodních projektů;
- inovativní a lepší způsob jejich práce s cílovými skupinami, například přitažlivější programy pro studenty, stážisty, učně, mladé lidi a dobrovolníky v souladu s jejich potřebami a očekáváními; lepší kvalifikace pedagogů a školitelů; lepších procesů uznávání a potvrzování kompetencí získaných během studia v zahraničí; efektivnější činnosti ve prospěch místních komunit, lepších metod a postupů práce s mládeží k jejich aktivnímu zapojení; zabývat se znevýhodněnými skupinami;
- **modernější, dynamičtější, angažovanější a profesionálnější prostředí v organizaci; ochota začleňovat do každodenních činností osvědčené postupy a nové metody;** otevřenost k součinnosti s organizacemi, které působí v sociální oblasti, oblasti zaměstnání a v oblasti vzdělávání; **strategické plánování profesního rozvoje ve vztahu k individuálním potřebám a cílům organizace; v případě mít schopnost přilákat vynikající studenty a akademické pracovníky z celého světa** (Erasmus +, Příručka k programu, 2018).

Záměrně jsem zvýraznila přínosy ve všech třech oblastech, a to v přínosu týkajícího se žáků, v přínosu týkajícího se zaměstnanců, a nakonec v přínosu pro organizaci jako školu.

Ve své případové studii se tedy zaměřím, zda jsou naplňovány tyto přínosy ve třech výše zmíněných oblastech v jedné střední odborné škole (dále SŠ Dobruška – budu používat tento fiktivní název školy, kvůli zachování její anonymity).

Rozdělení na přínosy pro žáky, učitele a školu není náhodné. Kopíruje zprávu komise Evropského parlamentu, která vydala hodnocení programu Erasmus+ na období 2014–2020 a to v jeho polovině období. Hodnotí přínos těchto mobilit pro účastníky vzdělávání, a to konkrétně pozitivní dopad na získávání znalostí a kompetencí, což zvyšuje jejich zaměstnatelnost a podnikavost. Sleduje také pozitivní vliv na profesní i osobní rozvoj, což má za následek zvýšenou míru dokončení studia. Nezanedbatelným přínosem je i vědomí „Evropana“, které je vyšší u těch, kteří se mobilit účastnili.

U aplikujících odborníků – učitelů dochází k přínosu v oblasti navazování kontaktů a většího využívání digitálních zdrojů.

Přínos pro organizaci – školu je jednoznačně v podobě „poevropštění“ (Europa, 2018).

Co se týká **žáků** se zaměřím na tyto přínosy, které jsou očekávány při účasti žáků v těchto mobilitách:

Podporují mobility smysl pro podnikavost a iniciativu?

Jsou mobility přínosem pro jejich samostatnost a sebevědomí?

Má vliv mobilita na aktivní používání cizího jazyka?

Co se týká **zaměstnanců (učitelů)** se zaměřím na tyto přínosy, které jsou očekávány při účasti v mobilitách:

Obohatí se využívání výukových metod učitelů odborných předmětů ve výuce?

Zlepší se znalost cizích jazyků učitelů odborných předmětů?

Co se týká **organizace (školy)** se zaměřím na tyto přínosy, které jsou očekávány při účasti v těchto mobilitách:

Je důsledkem účasti v mobilitách strategické plánování profesního rozvoje organizace ve vztahu k individuálním potřebám a cílům organizace?

Má schopnost organizace, na základě účasti v těchto projektových mobilitách, přilákat vynikající studenty a akademické pracovníky z celého světa?

Toto jsou přínosy, které budu sledovat ve své případové studii u jedné SOŠ Integračka.

4 Výzkumný problém

Výzkumným problémem je zjistit přínosy těchto mobilit pro jednu střední odbornou školu (dále jako SOŠ Integračka – budu používat tento fiktivní název školy, kvůli zachování její anonymity), která se účastní projektu mobilit v rámci Erasmu+. Budu zkoumat přínosy, které jsem zmínila výše. Tyto přínosy budu zkoumat z pohledu žáka, učitele a celé organizace. Proto si položím hlavní výzkumnou otázku a dílčí otázky, které mi na tyto přínosy odpoví.

4.1 Výzkumné otázky

Při provádění případové studie si klade výzkumník většinu otázek sám sobě, aby hlouběji poznal zkoumaný jev, osobu nebo proces který ho zajímá. Tyto otázky mu mají pomoci k tomu, aby si sám vyjasnil, jaké otázky si chce zodpovědět (Mareš, 2015, s. 125).

Hlavní výzkumná otázka:

Jaké přínosy mají projektové mobility pro střední odbornou školu Integračka?

Dílčí otázky:

Přínos č.1 Jaký je přínos těchto mobilit pro **žáky** SOŠ Integračka?

Přínos č. 2 Jaký je přínos těchto mobilit pro **učitele** SOŠ Integračka?

Přínos č. 3 Jaký je přínos těchto mobilit pro samotnou organizaci – **školu** – SOŠ Integračka?

Přínos č.1 – Přínos pro žáky

Byl konkrétně sledován přínos pro žáky, a to, zda se zvýšil jejich **smysl pro iniciativu a podnikavost**. Indikátory pro tento přínos jsou:

Prezentace výsledků jejich stáží

Motivace spolužáků k účasti na mobilitách prostřednictvím doporučení a jejich spokojenosti

Dalším přínosem, na který se zaměřím u žáků SOŠ Integračky je jejich **sebevědomí a samostatnost**. Jako indikátory jsem si zvolila:

Schopnost odborné sebe prezentace

Motivace k lepšímu prospěchu

Posledním přínosem je lepší znalost cizího jazyka. Indikátorem pro mě je:

Aktivní použití cizího jazyka

Přínos č. 2 – přínos pro učitele

Na úrovni učitelů SOŠ Integračka budu zkoumat, zda mobility **obohatí využívání nových výukových metod v odborných předmětech** a zda se zlepšila **znalost cizího jazyka u učitelů odborných předmětů**. Použiji tyto indikátory:

Profesní rozvoj učitelů v rámci mobilit – jazykový, odborný

Použití nových výukových metod

Aktivní používání cizího jazyk

Přínos č. 3 – přínos pro školu

U tohoto přínosu se zaměřím na **důsledek účasti v mobilitách na strategické plánování a profesní rozvoj školy ve vztahu k jejich potřebám a schopnost školy přilákat vynikající studenty a akademické pracovníky z celého světa.**

Marketingová činnost školy směrem k novým žákům a novým akademikům

4.2 Výzkumné strategie

Tato část práce je úzce propojená s teoretickou. Mým cílem je popsat jeden případ SOŠ, která realizuje projekty mobility žáků a učitelů v rámci programu Erasmus+. Proto jsem tedy zvolila pro svou práci případovou studii. Cílem výzkumu pomocí případové studie je poznat daný případ do hloubky.

Je zvolena deskriptivní případová studie (Mareš, 2015; Yin, 2014; Hendl, 2005). V domácí metodologické literatuře bývá případová studie považována za jeden ze základních a nejrozšířenějších typů kvalitativního výzkumu (Miovský, 2006, s. 94). Naopak Sedláček (2014) říká, že v případové studii badatel využívá veškeré dostupné metody pro sběr svých dat – kvalitativní metody ale také nevyklučuje metody kvantitativní (Sedláček, 2014 a, s. 99).

Případová studie má své klady i zápory. Velmi pozitivním stále zůstává, že v případové studii můžeme jít velmi do hloubky celého případu. Obvykle můžeme získat mnoho dat od malého počtu jedinců, či instituce.

Na jednom případě školy budu zkoumat přínosy projektové mobility pro žáky, učitele a samotnou školu. Zvolím tedy holistický přístup – půjde o jednu jednotku analýzy. Výběr mého jednoho případu je zaměřený na získání specifického typu informací z malého vzorku.

Jak říká Hendl, výsledky případové studie se nedají zobecnit a interpretovat do jiného prostředí, proto je interpretace výsledků a získaných dat nejednoduchá. (Hendl, 2005, s. 52). „Případová studie v sociálněvědním výzkumu je podobná mikroskopu: její hodnota závisí na tom, jak dobře je zaostřena“ (Hendl, 2005, s. 103-104).

„Autoři často používají přehled literatury k shrnutí, což je již známo o předmětu a vysvětlují, jak výzkum přispěje k znalostní bázi disciplíny. V tomto okamžiku bychom měli být schopni určit metodu studie“ (Creswel, s. 80, 2007).

4.3 Volba metod a sběr dat

Rámcem práce je případová studie, která pomáhá zkoumat problém do hloubky. Častými volenými metodami jsou pozorování, texty a dokumenty, interview či audio a videozáznamy (Hendl, 2005, s.50).

Já jsem na základě svého hlavního výzkumného cíle zvolila analýzu dokumentů a rozhovor. U textů a dokumentů je výhodou získání teoretického porozumění (Hendl, 2005, s. 50). Dalším předpokladem pro porozumění jiným podobným případům je, že prozkoumáme detailně jeden případ (Hendl, 2005, s. 104).

Dalším pohledem na případovou studii je způsob sledování. Já jsem si pro své zkoumání vybrala deskriptivní (popisující případovou studii). Používá se při podrobném popisu nějakého jevu v reálném životě v tom kontextu, v němž se běžně vyskytuje a probíhá (Mareš, 2015, s. 121). Svou případovou studii budu prezentovat lineárně – analytickým postupem. Tento postup začíná výkladem zkoumaného problému, jeho dílčích složek a dosavadních publikovaných poznatků.

Čtenářům jsou předkládány **výzkumné otázky, popis použitých výzkumných metod, popis získaných dat, způsob analýzy a končí zjištěnými výsledky**. Tento postup je vhodný pro deskriptivní případové studie (Yin, 2014).

Analýza dokumentů

Pro svou případovou studii jsem si zvolila analýzu dokumentů. Tato metoda je poměrně náročná na čas a také klade velké nároky na vyhledávání relevantních informací. Ale zároveň je to metoda nezávislá na době. Informace v dokumentech jsou většinou zpracovány pečlivě (Hendl, 2005, s. 162).

Analýzu dokumentů jsem provedla, než jsem začala psát tuto diplomovou práci. Sloužila mi jako doplňující metoda k následujícímu rozhovoru. Vytvořila jsem z ní první část své práce, která se týká právě nástrojů evropské spolupráce EQF, ECVET, Europass mobility. Popsala program ERASMUS+, konkrétně projektové mobility pro žáky a učitele středních odborných škol.

Analýza dat

Dalším krokem po sběru dat je analýza získaných dat. Při analýze dokumentů jsem postupovala podle výše zmíněné strategie. Všechny dokumenty jsem si prošla a přečetla a hledala odpovědi na své dílčí otázky. Provedla jsem si zápisky, které se týkají naplnění hlavního výzkumného cíle. Ve svých zápiscích jsem použila parafráze, přesné citace, které je možné dohledat v odkazovaných zdrojích.

Rozhovor

Další metodu, kterou jsem zvolila, je rozhovor. Dle Hendla (2005, s.161) jej můžeme používat v případě, že chceme zjistit co si kdo myslí, čemu věří, jak co vnímá. Zvolila jsem proto polostrukturovaný rozhovor, ve které jsem postupovala dle návodu. Při použití této metody je znám účel a je vytvořena

osnova, ale samotné získávání informací je pružnější (Hendl, 2017, s. 84). K výhodám této metody patří možnost přizpůsobit se dané situaci, kdy se od respondenta dozvíme něco podstatného a budeme na to reagovat. Rozhovor není svázaný a jedná se v podstatě o vyprávění respondenta v určitých nastavených mantinelech. Výhodou rozhovoru je svoboda dotazovaného. Nevýhodou však může být zkreslení informací výzkumníkem, skutečnost, že lidé neumějí vyprávět, nebo že informace jsou nepřímé (Hendl, 2005, s.161).

Je spousta technik dotazování. Odlišují se standardizací pořadí otázek, počtu osob při dotazování, formou informací či samotnou situací rozhovoru.

Před rozhovorem si musíme promyslet:

- kolik otázek bude,
- jaké bude jejich pořadí,
- jak bude rozhovor dlouhý,
- jak rozhovor začneme (získání souhlasu s nahráváním,
- jak rozhovor ukončíme apod. (Hendl, 2005, s.166).

Než si na tyto otázky odpovím, uvedu, koho se budu ptát. Abych získala potřebné informace k naplnění cíle, je nutné se spojit s těmi, kdo realizují projekty mobility na střední odborné škole. Zodpovědný pracovník, který realizuje všechny projektové mobility je jeden. Komunikuje s DZS, komunikuje s partnerskými institucemi, realizuje samotné mobility. Podle Švaříčka nelze v případové studii použít náhodný výběr, proto se jedná o výběr záměrný. Zároveň je nutné najít někoho, jehož odpovědi nám pomůžou dosáhnout stanoveného cíle a odpovědět na výzkumné otázky (Švaříček, 2017, s.103)

V rámci mé práce se potřebuji zeptat na všechny na všechny tři oblasti přínosů, které jsem uvedla v dílčích otázkách. Pořadí otázek jsem tedy nechala tak, že první otázky odpovídají na přínos těchto mobilit pro žáky, pak pro učitele a pak pro organizaci. Celý rozhovor je tedy strukturovanější a otázky na sebe navazují. Z hlediska délky rozhovoru jsem se musela přizpůsobit časovým možnostem učitele SŠ Dobruška, který mi věnoval 40 minut svého času. Domluvila jsem si s ním osobním schůzku, na kterou jsem se dostavila. Otázky, které jsem měla připravené pro rozhovor jsou uvedeny samostatně níže.

Nejdříve jsem si s učitelem domluvila termín schůzky, místo a čas. Termín, místo i čas jsem přizpůsobila učiteli, protože je velmi časově vytížený. Jako první věc, kterou jsme spolu řešili, bylo téma mé práce, aby věděl, k čemu přispívá. Objasnila jsem mu, jak bude rozhovor probíhat. Atmosféra byla uvolněná a učitel mi zodpověděl na všechny mé dotazy.

Následující otázky jsem měla jen jako návod, na co se budu při rozhovoru ptát. Pokud to bylo možné, nechala jsem učitele mluvit, případně jsem pokládala návodné otázky. Tím jsem získala odpověď na vše, co mně zajímá. Pokud jsem něčemu nerozuměla, položila jsem doplňující otázku. Výhodou rozhovoru bylo také ujasnění si položené otázky, pokud něčemu respondenti nerozuměli. Stejně jsem postupovala i já, pokud jsem něčemu nerozuměla, provedla jsem shrnutí, kde jsem se ujistila, že jsem vše pochopila správně. Vzhledem k tomu, že jsem pracovala a pracuji v projektech EU, terminologie z této oblasti mi nebyla cizí. Zároveň jsem již měla informace, které jsem vyhledala při analýze dokumentů, což bylo při rozhovoru přínosné.

Návodné otázky pro mě jako pro výzkumníka:

Přínos č. 1

- a) Mají žáci, kteří byli v rámci mobilit v jiné zemi lepší jazykové znalosti – používají aktivně cizí jazyk?
- b) Jsou schopni žáci vytvořit prezentaci o stáži?
- c) Co je hlavním přínosem pro žáky, kteří se účastní těchto mobilit?
- d) Jaké je kritérium při výběru žáků pro mobility?

Přínos č. 2

- a) Obohacují učitelé svou výuku o nové odborné výukové metody, které získaly při mobilitách?
- b) Zlepšila se jejich jazyková znalost?
- c) Jaké je kritérium pro výběr učitelů pro projektové mobility?

Přínos č. 3

- a) Je účast v programu Erasmus + marketingovou výhodou školy – přiláká tato výhoda vynikající studenty, akademické pracovníky z celého světa?

4.4 Volba případu

„Dříve než výzkumník začne studovat určitý případ či více případů, měl by předem definovat kritéria, podle nichž bude tyto případy hledat a poté je vybírat pro detailnější zkoumání“ (Mareš, 2015, s. 127).

Prvním kritériem mého výběru bylo, zda pro svou případovou studii zvolit gymnázium nebo střední odbornou školu. Zvolila jsem střední odbornou školu, protože gymnázia nemají tak širokou nabídku mobilit jako střední odborné školy. Předpokládá se, že většina studentů z gymnázií půjde na vysokou školu, kde se jim nabízí velké možnosti nabízené programem Erasmus + pro tyto mobility.

Jsem v pozici výzkumníka, pozorovatele. Pro svůj výzkum jsem zvolila metodu analýza dokumentů a rozhovor. Dále jsem zvolila střední odbornou školu Integračka a to na základě analýzy dat z dokumentu Kompendium projektů (Erasmus +, 2018). Tato škola splnila obě kritéria, která naplní cíl mé práce.

Odpovědi na mé otázky a tím i na přínos mobilit pro SOŠ Integračka (žáci, učitelé a školu), jsou sumarizovány pomocí těchto metod (rozhovoru a analýzy dokumentů) v kapitole 4.5.

Popis metod

Analýza dokumentů

Pro naplnění cíle mé práce jsem analyzovala dokumenty, které vyjmenuji níže.

Kompendium projektů – zde jsem srovnávala činnost mé vybrané střední odborné školy. Za svou činnost v projektových mobilitách byla oceněna Certifikátem kvality, který udílí DZS. Na základě toho jsem si vybrala právě tuto školu.

Analyzovala jsem také **dokumenty SOŠ Integračka**, kde jsem zjistila projektové mobility, kterých se škola účastní.

Důležitým dokumentem pro mě byly **internetové stránky DZS – Erasmus+**, kde jsou popsány mobility, které jsou realizovány pro SOŠ – pro žáky, učitele. Z analýzy **internetových stránek** jsem zjistila, zda škola propaguje realizaci mobilit.

Rozhovor

K naplnění cíle práce mi pomohl rozhovor s ředitelem školy, kterou jsem si zvolila pro svou případovou studii. Je informátorem, který je součástí porad všech škol v kraji, jejichž zřizovatelem ke kraji. Na základě získaných informací od něj z rozhovoru vyplývá, že obdobná situace je na všech SOŠ. Z rozhovoru jsem zjistila, **jak jsou vybíraní žáci pro mobility**. Také jsem zjistila, **jak ředitel vybírá pro mobility učitelé**. Dalším výstupem, který naplnil cíl mé práce, byl **přínos těchto mobilit pro žáky**. Dozvěděla jsem se, zda jsou mobility přínosem pro **samotné učitelé odborných předmětů**. Zjistila jsem odpověď na otázku, jak je naplňován **marketingový přínos pro školu**, když se účastní mobilit. Také mi byla zodpovězena otázka, **zda žáci i učitelé aktivně používají cizí jazyk při návratu z mobilit**.

4.5 Případová studie SOŠ Integračka

Medailon o škole

Škola je součástí výchovně vzdělávací soustavy a je zařazena do sítě škol a školských zařízení ČR. Je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou, jež vstupuje svým jménem v právních vztazích a má odpovědnost vyplývající z těchto vztahů v souladu se zřizovací listinou. Tato vymezuje hlavní účel zřízení organizace – výchovu a vzdělávání žáků a studentů ve vzdělávacích programech. V rámci školy jsou realizovány tyto studijní obory na úrovni SOŠ:

Součást zdravotnictví

Zdravotnické lyceum – čtyřleté studium

Zdravotnický asistent – denní čtyřleté studium

Součást veřejnosprávní a IT

Informační technologie – čtyřleté studium

Veřejnosprávní činnost – čtyřleté studium

Součást ekonomika

Obchodní akademie – čtyřleté studium

Ekonomické lyceum – čtyřleté studium

SOŠ Integračka za dobu své existence realizovala celou řadu projektových spoluprací i mobilit. Byla a je v roli příjemce grantu či partnerské instituce. Účastní se projektů, které mají celoškolský význam. Na základě těchto spoluprací obdržela v roce 2017 „Ocenění kvalit projektů Mobilit“.

Případová studie se zaměřuje na tři otázky, které naplní cíl práce.

Přínos č.1 Jaký je přínos těchto mobilit pro **žáky** SOŠ Integračka?

Přínos č. 2 Jaký je přínos těchto mobilit pro **učitele** SOŠ Integračka?

Přínos č. 3 Jaký je přínos těchto mobilit pro samotnou organizaci – **školu** – SOŠ Integračka?

Tyto otázky jsou konkretizovány v dílčích otázkách, na které jsem hledala odpovědi pomocí metod analýzy dokumentů a rozhovoru.

Pro přínos č.1:

Vybrala jsem tři obecné přínosy, které jsou očekávány programem Erasmus + při realizaci mobilit. A to:

Zda se zvýšil smysl žáků pro iniciativu a podnikavost.

Indikátory pro mě byly **prezentace výsledků mobilit a motivace spolužáků k účasti na mobilitách prostřednictvím doporučení s jejich spokojenosti.**

Zda mají mobility vliv na jejich sebevědomí a samostatnost.

Indikátory jsou **schopnost sebeprezentace a motivace k lepšímu prospěchu.**

Lepší znalost cizího jazyka.

Indikátorem je **aktivní použití cizího jazyka.**

Při **rozhovoru** s panem ředitelem SOŠ Integračky jsem použila tyto návodné otázky. Celý rozhovor je přepsán v příloze č. 6.

a) Mají žáci, kteří byli v rámci mobilit v jiné zemi lepší jazykové znalosti – používají aktivně cizí jazyk?

Odpověď: Ano – používají jej při další komunikaci s žáky, se kterými se seznámili na stáži. Prezentace z pobytu jsou tvořeny i v cizím jazyce.

b) Jsou schopni žáci vytvořit prezentaci o stáži?

Odpověď: Ano – žáci mají za úkol v rámci ukončení stáže vytvořit odbornou prezentaci pro své spolužáky – kde aktivně využijí i cizí jazyk. Prezentace je tvořena i v cizím jazyce pro spolužáky ze země, kde byli na stáži.

c) Co je hlavním přínosem pro žáky, kteří se účastní těchto mobilit?

Odpověď: Hlavním přínosem pro žáky, kteří se účastní těchto mobilit je jejich spokojenost a vyšší sebevědomí.

d) Jaké jsou kritéria pro výběr žáků pro mobility?

Odpověď: Žáci jsou testováni jak v odborných předmětech, tak v jazykových znalostech. Je brán v úvahu i jejich prospěch. Na základě tohoto testování jsou vybráni ti nejlepší.

Analýzou dokumentů jsem zjistila, že žáci tvoří prezentace o mobilitě, které jsou k dispozici na internetových stránkách školy SOŠ Integračka. (SOŠ Integračka, 2018).

Z **rozhovoru** tedy vyplývá, že u žáků je pozorováno zlepšení v jazykových znalostech. Jazyk aktivně používají při prezentování výsledků stáže. Tím motivují své spolužáky – přenáší na ně svou spokojenost z pobytů na mobilitě.

Aktivně, při prezentaci demonstrují své zkušenosti. Tím své spolužáky motivují k lepšímu prospěchu, který je důležitý při testování a výběru žáků, kteří se mohou mobilit účastnit. Také se učí sebe prezentaci.

Pro přínos č.2:

Má účast v mobilitách vliv na strategické plánování a profesní rozvoj SOŠ Integračka ve vztahu k potřebám školy?

Indikátorem je **profesní rozvoj učitelů v rámci mobilit – jazykový, odborný.**

Zlepší se znalost cizího jazyka u učitelů odborných předmětů?

Indikátorem je **aktivní použití cizího jazyka.**

Při **rozhovoru** jsem použila návodné otázky:

- a) Obohacují učitelé svou výuku o nové odborné výukové metody, které získali při mobilitách?

Odpověď: Ne, protože na mobility – stínování nevyjíždí. Ale pro SOŠ Integračka jsou obohaceni jazykové kurzy v rámci programu Erasmus +, kterých se učitelé odborných předmětů účastní.

- a) Zvýšila se kvalita práce a odborné činnosti učitelů ve prospěch žáků?

Odpověď: Ne. Hraje zde roli jazyková bariéra. Na mobility vyjíždí jen učitelé jazykáři. Jeden důvod je, že učitelé odborných předmětů by chyběli ve výuce, druhým je jazyková bariéra. Tudíž ani nevyužívají nové výukové metody, protože na mobilitu nevyjedou. Nemá dopad na odbornou výuku.

- b) Zlepšila se jejich jazyková znalost?

Odpověď: Učitelé odborných předmětů se bohužel mobilit – stínování na jiných zahraničních středních odborných školách neúčastní z důvodů, které jsem uvedla výše. Ale využívají možnosti výjezdu na jazykové pobyty. Po návratu z jazykového 14denního pobytu již dále jazyk nevyužívají.

c) Jaké je kritérium pro výběr učitelů pro projektové mobility?

Odpověď: Kritérium pro výběr učitelů na mobility je jazyková znalost. Jsou vybírání učitelé – jazykáři. Učitelé jsou tedy v roli organizátora a průvodce.

Z **rozhovoru** vyplývá, že učitelé odborných předmětů nevyjíždí na mobility – stínování. Důvodem je jazyková bariéra. Proto ani nepoužívají nové výukové metody, které by si osvojili právě při mobilitách – stínování. Ale využívají jazykových pobytů, které trvají 14 dnů. Efekt těchto jazykových kurzů není stálý, protože po návratu již jazykovou znalost neprohlubují. Role učitele na mobilitách je zúžena na organizátora a průvodce – hraje zde roli jazyková bariéra učitelů odborných předmětů a také těžká nahraditelnost učitelů odborných předmětů ve výuce.

Analýzu dokumentů jsem pro tento přínos nepoužila.

Pro přínos č. 3:

Má schopnost škola přilákat vynikající studenty a akademické pracovníky z celého světa?

Indikátorem je **marketingová činnost školy směrem k novým žákům a novým akademikům.**

Při rozhovoru jsem použila návodné otázky:

- b) Je účast v programu Erasmus+ marketingovou výhodou školy – přiláká tato výhoda vynikající studenty, akademické pracovníky z celého světa?

Odpověď: Ano, škola prezentuje výsledky z mobilit při prezentacích, které tvoří žáci. Žáci také přenáší svou spokojenost a zkušenost z účasti na mobilitách i mimo školu, tím škola získává pozitivní reference pro potenciální studenty. Tato výhoda však bohužel nemůže být využita při angažovanosti zahraničních akademických pracovníků na SOŠ Integračka, protože v rámci programu Erasmus + neexistuje výměna učitelů odborných předmětů.

Z **rozhovoru** jsem zjistila, že učitelé odborných předmětů jsou limitováni jazykovou bariérou, kvůli které nemohou na mobility – stínování v rámci programu Erasmus + vyjet. Dalším důvodem je jejich složitá nahraditelnost ve výuce. Z toho plyne, že ve výuce nemohou používat nové výukové metody. Jejich odborný rozvoj v rámci mobilit není podporován. Jejich jazykový rozvoj je patrný v jejich účasti na jazykových kurzech, které jsou realizovány programem Erasmus +. Marketingová výhoda je využívána při získávání nových studentů – tady hrají roli prezentace žáků, kteří se účastnili mobilit. Také spokojenost žáků po návratu

z mobilit, kterou dále přenáší i mimo školu, je marketingovou výhodou pro školu. Odborní akademici ze zahraničí však v SOŠ Integračka nepůsobí, protože program Erasmus + nenabízí výměnné mobility – stínování právě pro ně.

Z **analýzy dokumentů** jsem zjistila, že škola zveřejňuje prezentace z mobilit žáků, které slouží jako marketingový nástroj, kterým škola láká nové studenty (SOŠ Integračka, 2018).

Diskuse

Program Erasmus + je realizován v klíčových akcích (KA1, KA2, KA3). Odborné vzdělávání a příprava – podprogram Erasmus+, podporuje dva typy mezinárodní spolupráce. Mobility jednotlivců a strategická partnerství. Klíčová akce 1 – KA1 nabízí stínování – mobility pro učitele středních odborných škol. V rámci klíčové akce 2 – KA2 nabízí mobility žákům středních odborných škol. Program Erasmus + očekává přínosy těchto mobilit, které jsou definovány v Příručce k programu (Erasmus+, 2018). Tyto přínosy jsou rozděleny na přínosy pro žáky, učitele a školu. Abych naplnila cíl své práce, vybrala jsem si z každé oblasti (přínosy pro žáky, učitele a školu) ty, které jsem pak zkoumala pomocí rozhovoru a analýzy dokumentů.

Z teorie se mi potvrdilo, že o mobility je mezi žáky i školami velký zájem. Vycházím tak z počtu přihlášených středních odborných škol. Také počet vyjíždějících žáků středních odborných škol má vzrůstající charakter.

Při rozhovoru se mi potvrdilo, že po účasti na mobilitě jsou žáci spokojeni a tuto spokojenost dále přenáší na své spolužáky a také na potenciální studenty, kteří si na základě toho studium na SOŠ Integračce vyberou. Při psaní této práce se mi

nepodařilo realizovat rozhovory se studenty, kteří na mobilitách byli. V době, kdy jsem práci dokončovala, již absolvovali.

Jako omezení vnímám, že očekávané přínosy v Příručce k programu nejsou jasné definovány. Nejsou jasné dány indikátory pro jejich splnění. Narazila jsem na nezáměr učitelů odborných předmětů absolvovat mobility – stínování. Přičemž to je cesta, jak se seznámit s jinými metodami výuky a následně je aplikovat. Jedna z bariér, dle ředitele školy SOŠ Integračka, je nadměrná byrokracie při vyřizování tohoto typu mobility – stínování. Další bariérou je těžká nahraditelnost učitelů odborných předmětů. Dalším omezením může být i nastavení kariérního systému pro učitele v České republice. Učitelé nemají motivaci k činnostem, které vnímají jako nadstandardní – nad rámec jejich pracovních povinností. Také zde může hrát roli způsob komunikace mezi vedením školy a učiteli. Učitelé využívají jen jazykové kurzy, které jsou v délce 14 dnů. Tento pobyt berou jako dovolenou, protože po návratu se již jazyku nevěnují.

Při analýze dokumentu, a to internetových stránek SOŠ Integračka jsem našla u mobilit jen jeden jasný indikátor. A to, kolik ročně vyjede žáků na tyto mobility.

Závěr studie

V rámci případové jsem si položila tři základní otázky. Přínos mobilit pro žáky SOŠ Integračka, přínos mobilit pro učitele SOŠ Integračka a přínos mobilit pro samotnou organizaci – školu SOŠ Integračka. Pomocí dílčích otázek a vytvořených indikátorů jsem odpověděla na tyto tři otázky – na přínosy pro žáky, učitele a školu.

Pomocí analýzy dokumentů a rozhovoru z odpovědí vyplynulo toto.

Přínos mobilit pro žáky je hlavně v oblasti jejich iniciativy a podnikavosti. Mobility u žáků podporují aktivní používání cizího jazyka. Zvýší se jejich sebevědomí a schopnost sebe prezentace. Všechny přínosy, které jsou očekávány Erasmem + na obecné rovině, se potvrdily. Mobility jsou také příčinou jejich zlepšeného prospěchu ve škole – žáci jsou vybíráni na základě testů a jejich prospěchu.

U učitelů se přínos těchto mobilit nepotvrdil. Existují dvě překážky, proč se mobilit – stínování učitelé odborných předmětů neúčastní. První z nich je jazyková překážka. Druhou z nich je jejich složitá nahraditelnost v odborných předmětech. Z toho plyne, že ani neaplikují nové metody výuky ve vyučování. Svou jazykovou znalost mají snahu zlepšit při jazykových pobytech, která ale nesouvisí s jejich odbornou znalostí. Jazykové pobyty jsou 14denní. Po návratu zpět do školy se již jazyku nevěnují.

Samotná organizace – škola čerpá přínos z těchto mobilit ve své marketingové výhodě. Výsledky z mobilit jsou prezentovány samotnými žáky, kteří šíří svou

spokojenost i mimo školu. Na svých internetových stránkách také prezentují výsledky těchto mobilit. Což je nespornou výhodou oproti školám, které toto nerealizují. Hlavně vzhledem k potenciálním studentům.

Závěr

Na začátku celé práce jsem o mobilitách pro střední odborné školy věděla jen to, co jsem si pamatovala ze svého působení v tehdejší SOCRATOVI. Vyhledáváním informací a svým výzkumem jsem zjistila spoustu nových informací o přínosech pro žáky, učitele středních odborných škol a odbornou školu samotnou. Volba střední odborné školy byla velmi zdařilá, protože právě SOŠ Integračka je velmi úspěšná v realizaci mobilit.

Prostřednictvím své práce jsem získala jasné odpovědi na svou výzkumnou otázku – Jaké jsou přínosy mobilit pro SOŠ Integračka? Tím jsem naplnila cíle práce.

V první kapitole práce jsou popsány obecné cíle vzdělávání a výchovy v EU a v ČR. Jsou popsány etapy celoživotního vzdělávání a typy celoživotního vzdělávání. Celou kapitolu ukončuje charakteristika formálního vzdělávání, v rámci kterého jsou zkoumány přínosy mobilit pro SOŠ Integračka. Z toho důvodu je v následující kapitole popsáno sekundární vzdělávání v České republice.

Přínosy pro SOŠ Integračku jsou zkoumány v rámci mobilit, které jsou realizovány programem Erasmus+. Tato evropská spolupráce je realizována pomocí několika evropskými nástroji na podporu mobilit. Jsou popsány v kapitole 2. Vzhledem k cíli práce uvádím vysvětlení dvou nástrojů evropské spolupráce, kterými jsou ISCED a EQF. ISCED je mezinárodní standardní klasifikací podle UNESCO, klasifikace EQF je evropský kvalifikační rámec. EQF používají právě střední odborné školy pro výběr mobilit pro své studenty. Střední odborné školy však na základě rozhovoru, který mi poskytl ředitel SOŠ Integračka, neuvažují v rámci

evropského vzdělávacího prostoru ani v systému ISCED ani v systému EQF. Jejich výběr partnerů pro spolupráci je následně korigován DZS. V následující kapitole popisují historii vzdělávacích programů na podporu vzdělávání, které jsou realizovány Národní agenturou v České republice – DZS. Jako Národní agenturu v České republice spravuje program Erasmus +.

V další kapitole program Erasmus + popisují podrobně. Vzhledem k naplnění cíle práce zmiňují klíčové akce KA1 a KA2. Přínosy pro žáky, učitele a školu jsou realizovány právě prostřednictvím těchto dvou klíčových akcí. V rámci těchto akcí mohou vyjet žáci na mobility a učitelé odborných předmětů se účastnit tzv. stínování odborných učitelů učitelů v rámci mobilit. Erasmus + si vytýčil několik obecných cílů, které jsou pak vkládány do přínosů, které má program Erasmus + obecně do vzdělávání přinést. Z těchto obecných přínosů jsem si vybrala pro žáky, učitele odborných předmětů a školu jen několik a aplikovala je na jednu SOŠ Integračka. Odpovědi jsem získala při deskriptivní případové studii.

Odpověď na výzkumnou otázku „Jaké přínosy mají projektové mobility pro SOŠ Integračka?“ jsem hledala pomocí 3 dílčích otázek. A to: „Jaký je přínos těchto mobilit pro žáky SOŠ Integračka?“ „Jaký je přínos těchto mobilit pro učitele SOŠ Integračka?“ „Jaký je přínos těchto mobilit pro samotnou organizaci – školu – SOŠ Integračka?“ Výzkumné metody jsem zvolila dvě. Rozhovor a analýzu dokumentů.

Z případové studie vyplývá, že hlavním přínosem pro žáky, kteří se účastní mobilit je zvýšení jejich iniciativy a sebevědomí. Také mají silnější pocit evropanství než jejich spolužáci, co se mobilit neúčastnili. Jsou schopni aktivně používat cizí jazyk. Svou spokojeností dělají dobré jméno SOŠ Integračka.

Pro učitele odborných předmětů se očekávaný přínos nepotvrdil. Bariérou je jejich jazyková znalost a jejich těžká nahraditelnost jako učitelů odborných předmětů. Také hraje roli složitá byrokracie při vyplňování žádostí mobilit – stínování. Jedinou aktivitu, kterou učitelé odborných předmětů v rámci mobilit Erasmus + absolvují, jsou jazykové kurzy. Jejich pobyty jsou přínosem pro celou školu. Jazyk jsou schopni aktivně používat. Po jejich návratu ale již nedochází k dalšímu rozvoji jazykových znalostí.

Důsledkem neúčasti učitelů na mobilitách – stínování je, že neobohacují svou výuku o nové metody výuky v odborných předmětech, protože se mobilit neúčastní. Vždy jede s žáky jeden učitel – jazykář – jako průvodce a organizátor. Přínosem účasti v těchto mobilitách je pro školu marketingovou výhodou. Škola SOŠ Integračka prezentuje výsledky mobilit jak na svých internetových stránkách, tak také prostřednictvím žáků. Ti tvoří odborné prezentace ze stáží a tím motivují své spolužáky k lepšímu prospěchu, aby se mohli těchto mobilit účastnit.

Cíl práce „Přínos účasti SŠ v zahraničních výměnných pobytech“ byl naplněn prostřednictvím deskriptivní případové studie. Potvrzeny byly zamýšlené přínosy pro žáky. Potvrdily se mi přínosy pro samotnou SOŠ. Nepotvrdily se mi přínosy pro učitele odborných předmětů. Pro učitele odborných předmětů plyne z programu Erasmus + přínos z jazykových krátkodobých pobytů, kterých se účastní.

Možným řešením k naplnění přínosu, a to obohacení výuky o nové metody, by byly projektové týdny. V rámci těchto výměnných týdnů by se nemusela řešit nahraditelnost učitelů odborných předmětů, protože by se jen vyměnily projektové týmy v rámci projektové spolupráce mezi odbornými školami. Učitel

odborného předmětu by mohl jet se svým kolegou – jazykářem. Tím by se vyřešila jazyková bariéra. Ale to už je téma na další práci.

Seznam použité literatury

- Bartoňková, H. (2013). *Teorie celoživotního vzdělávání: studijní text pro kombinované studium*. Olomouc: UP.
- Bočková, V. (2002). *Vzdělávání – průvodní jev života*. Olomouc: UP.
- Cejpek, Jiří. (2005). *Informace, komunikace a myšlení*. Praha: Karolinum, 234 s.
- Cresswel, J.W. (2007). *Qualitative Inquiry and Research Design. Choosing Among Five Approaches*. London: Sage
- Černý, Karel, Greger, David. (2007). *Společnost věděni a kurikulum budoucnosti*. (s.21-39) in *Orbis Scholae 2*, č.1.
- Drucker, F.P. (1994). *Věk diskontuity*. Management Press
- Dvořáčková, J. (2011). *Názory dnešních středoškoláků na výměnné studijní pobyty: bakalářská práce*. Brno: Masarykova univerzita
- Dvořáková, M. (2013). *Technologie ve vzdělávání II: studijní text pro kombinované studium*. Olomouc: UP
- Dvořáková, M. & Šerák, M. (2016). *Andragogika a vzdělávání dospělých: vybrané kapitoly*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.
- Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Hendl, J. & Remer, J. (2017). *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál
- Keller, Jan a Tvrдый, Lubor. (2010). *Vzdělanostní společnost? Chrám, výtah a pojišťovna*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 119 s.
- Komenský, J., A. (1948). *Vševýchova: (Pampaedia)*. Praha: Státní nakladatelství.
- Kotásek, J. a kol. (2001). *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha)*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání nakladatelství Tauris.

- Krátký, P. (2017). *Funkce domu dětí a mládeže v celoživotním vzdělávání: magisterská práce*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci
- Kratochvílová, R. (2008). *Evropská unie a vzdělávání: magisterská práce*. Brno: Masarykova univerzita.
- Liessmann, Konrad Paul. (2008). *Teorie nevzdělanosti, omyly společnosti vědění*. Praha: Academia, 127 s.
- Merriam, S. B. & Bierema, L. L. (2014). *Adult learning: linking theory and practice*.
- Palán, Z. (2002). *Výkladový slovník lidské zdroje: výchova, vzdělávání, péče, řízení*. Praha: Academia.
- Petrusek, Miloslav. (2006). *Společnost pozdní doby*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 459 s.
- Rabušicová, M. & Rabušic, L. (2008). *Učíme se po celý život? o vzdělávání dospělých v České republice*. Brno: MU.
- Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1720/2006/ES
- Sedláček, M. (2014 a). *Případová studie*. In R. Švaříček, K. Šedřová et al. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách* (s. 96–112). Praha: Portál
- Šerák, M. (2009). *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál
- Švaříček, R. & Šedřová K. a kol. (2007). *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál.
- Veteška, J. & Tureckiová M. (2008). *Kompetence ve vzdělávání*. Praha: Grada.
- Yin, R.K. (2014). *Case study research: Design and methods*. Los Angeles: Sage

Seznam internetových zdrojů

Building inclusive knowledge societies. (2014). *A review of UNESCO's action in implementing the WSIS outcomes*. Advance version. Citováno dne 11.srpna 2017. Dostupné z: <https://www.itu.int/net/wsis/review/inc/docs/ralfreports/WSIS10_ALF_Reporting-UNESCO.pdf>.

ČSÚ. (2018). *Klasifikace oborů vzdělávání (CZ-ISCED-F 2013)*. Citováno 12. března 2018. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace-oboru-vzdelani-cz-isced-f-2013>

ČSÚ. (2018). *Klasifikace vzdělávání ISCED*. Citováno 29. března 2018. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011

DZS. (2018). *ECVET – Analýza jednotek výsledků učení*. Citováno 13. březen 2018. Dostupné z: <http://www.dzs.cz/cz/ecvet/analyza-jednotek-vysledku-uceni/>

DZS. (2018). *ECVET*. Citováno 13. března 2018. Dostupné z: <http://www.dzs.cz/cz/ecvet/narodni-tym-expertu-ecvet/>

DZS. (2018). *Internacionalizace škol v aktivitách DZS*. Citováno 28. března 2018. Dostupné z: http://kap-stredocesky.cz/upload/dokumenty/2017/10/internacionalizace_skol_v_aktivitach_DZS.pdf

DZS. (2018). *Mezinárodní vzdělávání v obrazech a číslech*. Citováno 17. března 2018. Dostupné z: http://www.naerasmusplus.cz/file/4125/dzs_v-cislech.pdf

DZS. (2018). *O DZS*. Citování 3. března 2018. Dostupné z:

<http://www.dzs.cz/cz/o-dzs/>

DZS. (2018). *Programy DZS*. Citování 5. března 2018. Dostupné z:

<http://www.dzs.cz/cz/programy-dzs/>

DZS. (2018). *Projekty DZS*. Citováno 5. března 2018. Dostupné z:

<http://www.dzs.cz/cz/programy-dzs/>

DZS. (2018). *Seminář pro žadatele v rámci Výzvy 2018*. Citováno 17. března 2018.

Dostupné z: <http://www.naerasmusplus.cz/cz/mobilita-osob-odborne-vzdelavani/dokumenty/>

DZVR. (2007). *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy České republiky*. Citováno 5. února 2018. Dostupné z:

<http://www.msmt.cz/ministerstvo/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-cr>

Erasmus +. (2018). *Projekty mobility osob/odborné vzdělávání*. Citováno 1. června 2018.

Dostupné z: <http://www.naerasmusplus.cz/cz/mobilita-osob-odborne-vzdelavani/mobilita-pracovniku/>

Erasmus +. (2018). *Příručka k programu Erasmus +*. Citování 27. května 2018.

Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus2/files/erasmus-plus-programme-guide2_cs.pdf

Erasmus+. (2018). *Erasmus+*. Citováno 5. března 2018. Dostupné z:

<http://www.naerasmusplus.cz/cz/o-programu/>

Erasmus+. (2018). *Erasmus+*. *Příručka k programu*. Citováno 17. března 2018.

Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus2/files/erasmus-plus-programme-guide2_cs.pdf

Erasmus+. (2018). *Kompendium schválených projektů 2017*. Citováno 19. března 2018. Dostupné z: http://www.naerasmusplus.cz/file/4010/DZS_Kompendium_2017%20na%20web.pdf

Erasmus+. (2018). *O programu*. Citováno 17. března 2018. Dostupné z: <http://www.naerasmusplus.cz/cz/o-programu/>

Erasmus+. (2018). *Programme guide*. Citováno 13. března 2018. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/programme-guide/introduction/how-to-read-programme-guide>

Erasmus+. (2018). *Projekty mobility osob/Mládež*. Citováno 5. března 2018. Dostupné z: <http://www.naerasmusplus.cz/cz/mobilita-osob-mladez/vymeny-mladeze/>

Erasmus+. (2018). *Příručka k programu*. Citováno 13. března 2018. Dostupné z: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus2/files/erasmus-plus-programme-guide2_cs.pdf

Erasmus+. (2018). *LLP statistiky 2007-2013*. Citováno 17. března 2018. Dostupné z: http://www.naerasmusplus.cz/file/645/llp_statistiky_2007-2013.pdf

Erasmus+. (2018). *Studie*. Citováno 5. března 2018. Dostupné z: <http://www.naerasmusplus.cz/cz/o-programu/studie/>

Eropass. (2018). *Europass*. Citováno 17. března 2018. Dostupné z: <http://www.europass.cz>

EU for journalist. (2017). *Uznávání kvalifikací*. Citováno dne 6. listopadu 2017. Dostupný z <http://www.eu4journalists.eu>

Europa. (2018). *Evropský portál pro mládež*. Citováno 17.března 2018. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/O/20161/jaky-je-rozdil-mezi-isced-a-eqf-.html/>

Europa. (2018). *Zpráva komise Evropského parlamentu, radě, evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů. Hodnocení programu Erasmus+ na období 2014 – 2020 v polovině období*. Citováno 9. června 2018. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0050>

Europass. (2018). *Europass mobilita*. Citováno 17.března 2018. Dostupné z: <http://www.europass.cz/wp-content/uploads/Mobilita-Špáta-česky.pdf>

Euroskop. (2018). *Já a EU*. Citováno 1. března 2018. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/605/sekce/formality-pro-studium-v-jine-zemi-eu/>

Euroskop. (2018). *Smlouva o Evropské Unii*. Citováno 9. března 2018. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/758-smlouva_o_eu_puvodni_verze.pdf

Memorandum. (2000). *Memorandum o celoživotním učení*. Citováno 15. listopadu 2017. Dostupné z: <http://old.nvf.cz/archiv/memorandum/obsah.htm>

MŠMT. (2018). *Schéma vzdělávacího systému České republiky ve školním / akademickém roce 2013/2014*. Citováno 16.února 2018. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/37376>

MŠMT. (2018). *Školský zákon ve znění účinném od 1.9.2017 do 31.8.2018*. Citováno 5. března 2018. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-1-9-2017-do-31-8-2018>

NSK. (2018). *Národní soustava kvalifikací*. Citováno 13. března 2018. Dostupné z: <https://www.narodnikvalifikace.cz>

NUV. (2018). *ECVET*. Citováno 12.března 2018. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/projekty/ecvet>

NUV. (2018). *EQF – úrovně kvalifikací*. Citováno 17. března 2018. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/eqf/urovne-kvalifikaci>

- NUV. (2018). *EQF*. Citováno 17. března 2018. Dostupné z:
<http://www.nuv.cz/eqf/evropske-nastroje-na-podporu-mobility>
- NUV. (2018). *EQF*. Citováno 17. března 2018. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/eqf>
- NUV. (2018). Nová klasifikace ISCED – F 2013. Citováno 19. června 2018.
Dostupné z:
<http://www.nuv.cz/uploads/Periodika/ZPRAVODAJ/2015/Zp1502pI.pdf>
- NUV. (2018). *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Citováno 8. března 2018.
Dostupné z: <http://www.nuv.cz/file/159>
- NUV. (2018). *Rámcový vzdělávací program pro střední školy*. Citováno 8. března 2018. Dostupné z:
<http://zpd.nuov.cz/RVP/E/RVP%202951E01%20Potravinarska%20vyroba.pdf>
- NUV. (2018). *RVP. Metodický portál*. Citováno 17. března 2018. Dostupné z:
<https://clanky.rvp.cz/clanek/c/O/20161/jaky-je-rozdil-mezi-isced-a-eqf-.html/>
- NUV. (2018). *Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU*. Citováno 9. června 2018. Dostupné z:
[http://www.nuov.cz/uploads/KURIKULUM/Metodika tvorby svp web a cd.pdf](http://www.nuov.cz/uploads/KURIKULUM/Metodika_tvorby_svp_web_a_cd.pdf)
- OPRLZ. (2003). *Operační program Rozvoj lidských zdrojů období 2004-2006*.
Citováno 5. února 2018. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy-1/operacni-program-rozvoj-lidskych-zdroju>
- RVP. (2018). *Jaký je rozdíl mezi ISCED a EQF?* Citováno 17. března 2018.
Dostupné z: [https://clanky.rvp.cz/clanek/c/O/20161/jaky-je-rozdil-mezi-isced-a-
eqf-.html/](https://clanky.rvp.cz/clanek/c/O/20161/jaky-je-rozdil-mezi-isced-a-eqf-.html/)
- SOŠ Integračka. (2018). *Projekty*. Citováno 31. března 2018. Dostupné z:
anonymní zdroj

SRLZ. (2003). *Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku: Strategy of human resources development for the Czech republik*. Citováno 5. února 2018.. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/files/clanky/1291/Strategie_RLZ.pdf

Strategie2020. (2014). *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*. Citováno 5. února 2018. Dostupné z: http://www.vzdelavani2020.cz/images_obsah/dokumenty/strategie_2020_web.pdf

Study in the Czech Republic. (2018). *Experience studying in the heart of Europe*. Citování 5. března 2018. Dostupné z: <https://www.studyin.cz>

Učení: Dosažitelný poklad. (1996). *Learning: the treasure within*. Highlights. Učení: Dosažitelný poklad. 1996. *Learning: the treasure within*. Highlights. Citováno dne 11.srpna2017.Dostupnéz:<http://www.unesco.org/education/pdf/DELORS_E.PDF>.

Unesco. (1996). *Learning: The treasure within*. Citováno 29. března 2018. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0010/001095/109590eo.pdf>

ZVRVS. (2014). *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015-2020*. Citováno 5. února 2018. Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/35188_1_1/

Seznam zkratek

CV	Curriculum vitae
CŽV	celoživotní vzdělávání
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZS	Dům zahraniční spolupráce
DZVR	Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v ČR
ECDL	European Computer Driving Licence
ECTS	European Credit Transfer System
ECVET	European Credit for vocational education training
EHP	Evropský hospodářský prostor
ENQA	Evropské sdružení pro zajišťování kvality ve vysokoškolském vzdělávání
EQAR	Evropský registr agentur zabezpečujících kvalitu
EQAVET	European quality assurance in vocational education and training
EQF	European qualification framework
EU	Evropská unie
EUN	European Schoolnet
ISCED	International standard classification on education
ITC	informační a komunikační technologie
JUV	jednotka výsledků učení
LLP	Lifelong learning programme
MŠ	mateřské školy
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NAEP	Národní agentura pro evropské vzdělávací programy
NCE	Národní centrum Europass
NDR	Německá demokratická republika
NUV	Národní ústav vzdělávání
NVP	národní vzdělávací program
ODL	distanční vzdělávání
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OECS	Organization of Eastern Caribbean States
OPRLZ	Operační program Rozvoje lidských zdrojů
OSN	Organizace spojených národů
PIAAC	Programme for International Assessment of Adult Competencies
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP GV	Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
RVP SOV	Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program základní vzdělávání
SOŠ	střední odborná škola
SRLZ	Strategie rozvoje lidských zdrojů
SSSR	Svaz sovětský socialistických republik
SŠ	střední škola
ŠVP	Školní vzdělávací program
TCA	Transnational Cooperation Activities between National Agencies
TV	televize
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
WSIS	World Summit on the Information Society

ZŠ základní školy
ZUŠ základní umělecké školy
ZVRVS Záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy

Seznam obrázku

- Obrázek č. 1: Dolores – Pilíře CŽV
- Obrázek č. 2: Etapy celoživotního vzdělávání
- Obrázek č. 3: Typy celoživotního vzdělávání
- Obrázek č. 4: Systém kurikulárních dokumentů v ČR
- Obrázek č. 5: Celkový počet podpořených SOŠ v letech 2014–2016
- Obrázek č. 6: Kategorizace klíčové akce KA1
- Obrázek č. 7: KA2
- Obrázek č. 8: Typy mobilit

Seznam schémat

Schéma č. 1: Vzdělávacího systému v ČR

Schéma č. 2: Vznik a vývoj Domu zahraniční spolupráce

Seznam tabulek

- Tabulka č. 1: Kódování ISCED: Úrovně
- Tabulka č. 2: Přehled realizovaných programů a podprogramů
v jednotlivých obdobích
- Tabulka č. 3: Rozdělení programu ERASMUS +
- Tabulka č. 4: Programové země
- Tabulka č. 5: Kvalifikační rámec EQF 4
- Tabulka č. 6: Žáci středních odborných škol vyjíždějících na zahraniční
pobyty v letech 2014-2016

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Šablona jednotky výsledků učení

Příloha č.2 - Hodnotící formulář ECVET

Příloha č.3 - Nová klasifikace ISCED

Příloha č.4 -Úrovně kvalifikací EQF

Příloha č. 5 -Europass

Příloha č. 6 - rozhovor s panem ředitelem SOŠ Integračka

Příloha č. 1

Název jednotky výsledků učení	ZHOTOVENÍ DÁMSKÉ SUKNĚ
Název kvalifikace/oboru	31-051-M Oděvní návrhář a modelář 82-41-M/07 Modelářství a návrhářství oděvů 31-43-M/01 Oděvnictví https://www.narodnikvalifikace.cz/
Úroveň EQF	4
Délka (počet hodin)	10 dnů
Očekávané výsledky učení (znalosti, dovednosti, samostatnost a odpovědnost)	Účastník mobility: <ul style="list-style-type: none"> • zhotovuje módní návrh sukně s využitím inspiračních zdrojů • zhotovuje základní konstrukci sukně (mechanicky nebo na PC) • volí vhodnou technologii pro realizaci sukně • ovládá speciální šicí stroje a pomůcky pro zhotovení sukně

Příloha č. 2

Návrh šablony hodnoticího záznamu (Personal Transcript)

Název jednotky výsledků učení: Zhotovení sukně

Jméno žáka:

Hodnoticí úkoly a kritéria	Vykonal/a pod dohledem	Vykonal/a samostatně	Splnil/a (datum a podpis)	Nesplnil/a (datum a podpis)
Zhotoví módní návrh sukně v souladu s módními trendy <ul style="list-style-type: none"> znázorní technikou kresby 3 stylově a barevné odlišné skici návrhu oděvu vytvoří technický nákres (siluetu, pohled na přední a zadní díl, detaily, vnitřní vypracování) pro jeden návrh modelu 				
Správně zhotoví základní konstrukci sukně <ul style="list-style-type: none"> vytvoří konstrukční síť a ověří vhodnost konstrukce 				
Provede modelářskou úpravu základního stříhu (mechanicky nebo na PC) <ul style="list-style-type: none"> vykreslí obrysy jednotlivých dílů, vyznačí potřebné značky vytvoří potřebné dílenské stříhové šablony dílů nastříhá jednotlivé díly 				
Ovládá speciální šicí stroje a pomůcky pro zhotovení sukně <ul style="list-style-type: none"> sešije jednotlivé díly, dodržuje šířku švové záložky, používá různé druhy švů dodržuje základní pravidla pro obsluhu a údržbu strojů 				
Srozumitelně představí výsledek své činnosti <ul style="list-style-type: none"> používá správné odborné termíny v daném cizím jazyce 				
Při realizaci dodržuje bezpečnost práce a dodržuje zásady ekonomického jednání.				
Dodrží správných technologický postup.				
Všechny dílčí činnosti provádí pečlivě, přesně a v odpovídající rychlosti.				

Jméno a podpis zástupce přijímající organizace, který je zodpovědný za hodnocení:

Podpis žáka:

Datum a razítko přijímající organizace:

Aktualizovaný návrh šablony pro tvorbu jednotku výsledků učení a hodnoticí záznam.

Výslednou podobu obou dokumentů je možné přizpůsobit potřebám každého partnerství a daného oboru.

Název jednotky výsledků učení	ZHOTOVENÍ DÁMSKÉ SUKNĚ
Název kvalifikace/ oboru, k němuž se jednotka vztahuje	31-051-M Oděvní návrhář a modelář 82-41-M/07 Modelářství a návrhářství oděvů 31-43-M/01 Oděvnictví 82-41-N/08 Oděvní návrhářství https://www.narodnikvalifikace.cz/
Úroveň EQF	4
Délka (počet hodin)	10 dnů
Očekávané výsledky učení (znalosti, dovednosti, samostatnost a odpovědnost)	Účastník mobility: <ul style="list-style-type: none"> • zhotovuje módní návrh sukně s využitím inspiračních zdrojů • zhotovuje základní konstrukci sukně (mechanicky nebo na PC) • provádí modelářskou úpravu základního střihu (mechanicky nebo na PC) • volí vhodnou technologii pro realizaci sukně • ovládá speciální šicí stroje a pomůcky pro zhotovení sukně

Příloha č.3

Nová klasifikace ISCED–F 2013

Mezinárodní standardní klasifikaci vzdělávání – ISCED vypracovalo a vydalo UNESCO v roce 1976, aby sloužila jako nástroj vhodný pro shromazďování, zpracování a zpřístupňování vzdělávacích statistik jak v jednotlivých zemích, tak v mezinárodním měřítku. V roce 1997 byla tato klasifikace změněna (viz např. Zpravodaj 1999, příloha I). Změny klasifikace z roku 1997 byly provedeny v roce 2011, a za- tím konečná schválená podoba je z roku 2013. Tu předkládáme čte- nářům Zpravodaje v neoficiálním překladu.

Srovnání mezi obory vzdělávání a profesní přípravy ISCED–F 2013 a obory vzdělávání ISCED 1997

ISCED–F 2013	ISCED 1997 (a 2011)
00 Obecné programy a kvalifikace	0 Všeobecné programy
001 Základní programy a kvalifikace	01 Základní programy
002 Jazyková a matematická gramotnost	08 Jazyková a matematická gramotnost
003 Osobní způsobilosti a rozvoj	09 Osobní rozvoj
01 Vzdělávání	1 Vzdělávání
011 Vzdělávání	14 Vzdělávání učitelů a pedagogika
02 Filozofie a humanitní vědy	2 Humanitní vědy a filozofie
021 Filozofie	21 Filozofie
022 Humanitní vědy (kromě jazyků)	22 Humanitní vědy
023 Jazyky	
03 Společenské vědy, žurnalistika a informace	3 Společenské vědy, obchod a právo (<i>bez obchod a právo</i>)
031 Společenské a behaviorální vědy	31 Společenské a behaviorální vědy
032 Žurnalistika a informace	32 Žurnalistika a informace
04 Obchod, administrativa a právo	3 Společenské vědy, obchod a právo (<i>bez společenské vědy</i>)
041 Obchod a administrativa	34 Obchod a administrativa
042 Právo	38 Právo

05 Přírodní vědy, matematika a statistika	4 Vědy (<i>bez vědy o počítačích</i>) + přírodní parky a život v přírodě z 62 Zemědělství, lesnictví a rybářství
051 Biologické a příbuzné vědy	42 Vědy o životě bez přidružených věd
052 Životní prostředí	Část ze 42 Vědy o životě (<i>další přidružené vědy</i>) část z 62 Zemědělství, lesnictví a rybářství (<i>přírodní parky a život v přírodě</i>)
053 Vědy o neživé přírodě	44 Vědy o neživé přírodě
054 Matematika a statistika	46 Matematika a statistika
06 Informační a komunikační technologie	4 Vědy (<i>pouze o počítačích</i>)
061 Informační a komunikační technologie	48 Výpočetní technika
07 Strojírenství, průmyslová výroba a stavebnictví	5 Strojírenství, průmyslová výroba a stavebnictví (+ <i>většina z 85 Ochrana životního prostředí</i>)
071 Strojírenství a strojírenské obory	52 Strojírenství a strojírenské obory (+ <i>většina z 85 Ochrana životního prostředí</i>)
072 Průmyslová výroba a zpracování	54 Průmyslová výroba a zpracování
073 Architektura a stavitelství	58 Architektura a stavebnictví
08 Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	6 Zemědělství (<i>bez přírodních parků a života v přírodě</i>)
081 Zemědělství	62 Zemědělství, lesnictví a rybářství (<i>bez přírodních parků a života v přírodě</i>)
082 Lesnictví	
083 Rybářství	
084 Veterinářství	64 Veterinářství
09 Zdravotnictví a sociální péče	7 Zdravotnictví a sociální péče
091 Zdravotnictví	72 Zdravotnictví
092 Sociální péče	76 Sociální služby
10 Služby	8 Služby (<i>bez většiny z 85 Ochrana životního prostředí</i>)
101 Osobní služby	81 Osobní služby
102 Hygiena a ochrana zdraví na pracovišti	Část 85 Ochrana životního prostředí (<i>komunální hygiena a bezpečnost a ochrana při práci</i>)
103 Bezpečnostní služby	86 Bezpečnostní služby
104 Dopravní služby	84 Dopravní služby

Klasifikace a systém kódů ISCED

Klasifikace ISCED se skládá z paralelního systému kódů pro programy vzdělávání (ISCED–Programy neboli ISCED–P) a úrovní dosaženého vzdělání (ISCED–Attainment neboli ISCED–A). V obou systémech je devět oddělených úrovní. Uvnitř každé úrovně jsou použity doplňkové dimenze, které určují další kategorie a podkategorie, pokud je to nutné. (Tříčíslicové systémy kódů se používají jak pro programy vzdělávání, tak pro dosažené vzdělání – v tomto stručném přehledu však použity nejsou.)

Kódování ISCED: Úrovně

ISCED – Programy (ISCED–P)	ISCED – Attainment (<i>znalosti</i>) (ISCED–A)
----------------------------	--

0	Vzdělávání v raném dětství	0	Nižší než primární vzdělání
1	Primární vzdělávání	1	Primární vzdělání
2	Nižší sekundární vzdělávání	2	Nižší sekundární vzdělání
3	Vyšší sekundární vzdělávání	3	Vyšší sekundární vzdělání
4	Postsekundární neterciární vzdělávání	4	Postsekundární neterciární vzdělání
5	Terciární vzdělávání krátkého cyklu	5	Terciární vzdělání krátkého cyklu
6	Bakalářské nebo ekvivalentní studium	6	Bakalářská nebo ekvivalentní úroveň
7	Magisterské nebo ekvivalentní studium	7	Magisterská nebo ekvivalentní úroveň
8	Doktorské nebo ekvivalentní studium	8	Doktorská nebo ekvivalentní úroveň
9	Není jinak klasifikováno	9	Není jinak klasifikováno

Kódování ISCED: Kategorie¹

ISCED – Programy (ISCED–P)		ISCED – Attainment (<i>znalosti</i>) (ISCED–A)	
0	Není dále definováno	0	Není dále definováno
1	Vzdělávací vývoj v raném dětství	1	Nenavštěvování žádného vzdělávacího programu
2	Preprimární vzdělávání	2	Nějaké vzdělání v raném dětství
3	Nepoužito	3	Nějaké primární vzdělání (bez ukončení ISCED 1)
4	Všeobecné / akademické	4	Všeobecné / akademické
5	Odborné / profesní	5	Odborné / profesní
6	Nespecifikované zaměření ²	6	Nespecifikované zaměření ³
7	Nepoužito	7	Nepoužito
8	Nepoužito	8	Nepoužito
9	Není jinak klasifikováno	9	Není jinak klasifikováno

¹ Programy: druh programu (ISCED–P úroveň 0), orientace (ISCED–P úrovně 2–8), nejsou dále definovány (ISCED–P úroveň 1) ¹ Attainment: účast (ISCED–A úroveň 0), orientace (ISCED–A úrovně 2–5) nejsou dále definovány (ISCED–A úrovně 1 a 6–8)

² Použito v ISCED–P úrovně 6–8

³ Použito v ISCED–A úrovně 2–5

Prameny:

ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013) : Manual to accompany the International Standard Classification of Education 2011. Montreal : UNESCO Institute for Statistics, 2014. 20 s. <http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/international-standard-classification-of-education.aspx>

Revision of the International Standard Classification of Education (ISCED). 36 C/19, 5 September 2011. Original: English. Paris : UNESCO, 2011. 87 s. http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/UNESCO_GC_36C-19_ISCED_EN.pdf

Viz též Stalker, Milada. **Nová mezinárodní klasifikace vzdělávání ISCED 2011.** Vzdělávání, roč. 1, 2012, č. 2, s. 2. ISSN 1805-3394 <http://www.nuv.cz/vystupy/vzdelavani-2-2012>

Příloha č. 4

Úroveň EQF	Deskriptory popisující úroveň kvalifikací		
	znalosti	dovednosti	kompetence
Úroveň 1	základní všeobecné znalosti	základní dovednosti požadované k provádění jednoduchých úkolů	pracovat nebo studovat pod přímým dohledem ve strukturovaném prostředí
Úroveň 2	základní faktické znalosti v oboru práce nebo studia	základní kognitivní a praktické dovednosti požadované při používání relevantních informací za účelem plnění úkolů a řešení běžných problémů s použitím jednoduchých pravidel a nástrojů	pracovat nebo studovat pod dohledem s určitou mírou samostatnosti
Úroveň 3	znalosti faktů, zásad, procesů a	řada kognitivních a praktických dovedností	nést odpovědnost za splnění úkolů v práci nebo ve

	obecných pojmu v oboru práce nebo studia	požadovaných při plnění úkolů a řešení problémů výběrem a použitím základních metod, nástrojů, materiálů a informací	studiu při řešení problémů přizpůsobovat své chování okolnostem
Úroveň 4	faktické a teoretické znalosti v širokých souvislostech v oboru práce nebo studia	řada kognitivních a praktických dovedností požadovaných při řešení specifických problémů v oboru práce nebo studia	schopnost řídit sebe samého v rámci pokynů v oblastech práce nebo studia, které jsou obvykle předvídatelné, ale mohou se měnit dohlížet na běžnou práci jiných osob a nést určitou odpovědnost za hodnocení a zlepšování pracovních či vzdělávacích činností
Úroveň 5	rozsáhlé a specializované faktické a teoretické	rozsáhlá škála kognitivních a praktických dovedností	řídit s kontrolovat pracovní či vzdělávací činnosti, při nichž dochází

	<p>znalosti v oboru práce nebo studia a uvědomování si hranic těchto znalostí</p>	<p>požadovaných při rozvíjení tvůrčích řešení abstraktních problémů</p>	<p>k nepředvídatelným změnám posuzovat a rozvíjet své vlastní výkony a výkony ostatních</p>
<p>Úroveň 6</p>	<p>pokročilé znalosti v oboru práce nebo studia zahrnující kritické chápání teorií a zásad</p>	<p>pokročilé dovednosti prokazující zvládnutí oboru a smysl pro inovace, jež jsou požadovány při řešení složitých a nepředvídatelných problémů ve specializované oblasti práce nebo studia</p>	<p>řídít složité technické nebo odborné činnosti či projekty a nést odpovědnost za rozhodování v kontextu nepředvídatelné pracovní nebo vzdělávací náplně nést odpovědnost za řízení odborného rozvoje jednotlivců a skupin</p>
<p>Úroveň 7</p>	<p>vysoce specializované znalosti, z nichž některé jsou v popředí znalostí v oboru práce nebo studia,</p>	<p>speciální dovednosti požadované při řešení problémů ve výzkumu a/nebo při inovacích s cílem rozvíjet nové znalosti a postupy</p>	<p>řídít a transformovat pracovní nebo vzdělávací kontexty, které jsou složité, nelze je předvídat a vyžadují nové strategické přístupy</p>

	sloužící jako základ originálního myšlení nebo výzkumu kritické uvědomování si znalostí v oboru a na rozhraní mezi různými oblastmi	a integrovat poznatky z různých oblastí	nést odpovědnost za přispívání k profesním znalostem a postupům a/nebo za posuzování strategických výkonů týmů
Úroveň 8	znalosti na špičkové úrovni v oboru práce nebo studia a na rozhraní mezi obory	vysoce pokročilé a specializované dovednosti a techniky, včetně syntézy a hodnocení, požadované při řešení kritických problémů ve výzkumu a/nebo inovacích a při rozšiřování a novém definování stávajících znalostí nebo odborných postupů	vykazovat značnou autoritu, inovační potenciál, samostatnost a akademickou a odbornou integritu a trvalé odhodlání přicházet s novými myšlenkami a vyvíjet nové postupy na špičkové úrovni v oboru práce nebo studia, včetně výzkumu

Příloha č. 5

Držitel dokumentu

1 PŘÍJMENÍ * ŠPÁTA

4 DATUM NAROZENÍ 25 02 1978

dd mm rrrr

Vydávající organizace

6 NÁZEV ORGANIZACE * Vyšší odborná škola cestovního ruchu

Vysílající partner

9 NÁZEV A ADRESA *

Vyšší odborná škola cestovního ruchu Horní 13 500 03 Hradec Králové 1
Česká republika

2 JMÉNO * DUŠAN

5 STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST/I česká

7 ČÍSLO DOKUMENTU * CZ/00/2000/0357/001/IT/10

3 ADRESA

Zimní 19 566 01 Vysoké Mýto Česká republika

8 DATUM VYDÁNÍ * 17 04 2000

dd mm rrrr

10 RAZÍTKO A/NEBO PODPIS

12 TELEFON +420 383 412 212

14 E-MAIL sekretariat@voš.hk

16 RAZÍTKO A/NEBO PODPIS

18 TELEFON +39 070 284 200

20 E-MAIL coordinatore@ialemiliaromagna.it

Europass - Mobilita

11 PŘÍJMENÍ A JMÉNO REFERENČNÍ OSOBY / MENTORA * Havlová Kateřina

13 TITUL/FUNKCE Mgr. / ředitelka

Přijímající partner

15 NÁZEV A ADRESA *

Scuola di Ristorazione e Alberghiera di Cesenatico Via Bragia 41028
Serramazzoni Italia

17 PŘÍJMENÍ A JMÉNO REFERENČNÍ OSOBY / MENTORA * Capasso Michele

19 TITUL/FUNKCE MBA / coordinator

* Kolonky označené hvězdičkou jsou povinné.

Europass – Mobilita je standardní evropský dokument, ve kterém jsou uvedeny podrobné údaje o obsahu a výstupech – z hlediska schopností a dovedností či akademických výsledků – určitého období, které držitel bez ohledu na věk, vzdělání a pracovní postavení strávil v jiné evropské zemi (země EU/ESVO/EEA) za účelem učení.

© Evropská unie, 2005–2017 | europass.cedefop.europa.eu Strana 1/3

Popis studijního pobytu / pracovní stáže v rámci mobility

21 **CÍL MOBILITY** * Absolvování zahraniční praktické výuky v oblasti cestovního ruchu.

. 22 **VZDĚLÁVACÍ PROGRAM / AKTIVITA, V JEJÍMŽ RÁMCI MOBILITA PROBĚHLA**
Odborné vzdělání a příprava – Cestovní ruch

. 23 **PŘÍSLUŠNÝ KOMUNITÁRNÍ PROGRAM NEBO PROGRAM MOBILIT Erasmus +:**
Klíčová akce 1: mobilita žáků a pracovníků v OVP (KA 102) **DÉLKA MOBILITY**

24OD* 15 02 2000 25DO* 15 04 2000

Europass - Mobilita

||||| _ _ _ _ _
dd mm rrrr

Dovednosti získané během mobility

dd mm rrrr

26A **VYKONÁVANÉ ČINNOSTI/ÚKOLY** * Osvojení si praktických dovedností v provozu Hotelu Villas, Costa Rei: práce na recepci, zajištění provozu a stravování,

vykonávání související administrativní činnosti.

27A **ODBORNÉ DOVEDNOSTI**

Poskytování základních recepčních služeb klientům hotelu (přijetí klienta, předání instrukcí, odhlášení klienta): ubytování hostů na základě rezervace, příprava prostor hotelového stravování na snídani formou bufetu, obsluha hotelových hostů v rámci hotelového stravování, vedení evidence hostů na hotelové snídani, přehled o administraci služeb poskytovaných hotelem nad rámec ceny ubytování a stravy.

28A **JAZYKOVÉ DOVEDNOSTI**

Rozvoj komunikačních dovedností v italském a anglickém jazyce, rozvoj slovní zásoby, výslovnosti a plynulosti projevu na úrovni B2: komunikace s klienty,

přivítání klienta, ověření rezervace, sdělení detailů k ubytování klientovi, komunikace s personálem zajišťujícím hotelové stravování, k

omunikace s hosty v průběhu hotelové snídani.

29A **POČÍTAČOVÉ DOVEDNOSTI** Uživatelská znalost kancelářského softwaru:

znalost textového a tabulkového procesoru, znalost práce s elektronickou poštou, znalost rezervačního online systému.

30A **ORGANIZAČNÍ/MANAŽERSKÉ DOVEDNOSTI** Schopnost plánovat

efektivně čas.

31A **KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI** Schopnost komunikovat profesionálně: vyřizování klientských požadavků, klientský přístup.

32A **DALŠÍ DOVEDNOSTI** Ochota převzít osobní odpovědnost, ochota pracovat v noci a o víkendech.

33A **DATUM** * 34A **PODPIS REFERENČNÍ OSOBY / MENTORA** * 35A 15 04 2000

dd mm rrrr

* Kolonky označené hvězdičkou jsou povinné.

PODPIS DRŽITELE

||| _____ . _____ . _____ || _____ | _____

© Evropská unie, 2005–2017 | europass.cedefop.europa.eu

Strana 2/3

Příloha č. 6

Rozhovor s panem ředitelem SOŠ Integračka

1. Zlepšili se žáci, kteří byli na mobilitě ve výsledcích učení?

Ano, ti, co se účastní mobilit jsou motivováni k lepším výsledkům v učení. Jejich prospěch se ve většině případů zlepšil i o dva stupně.

2. Mají žáci, kteří se účastnili mobilit, lepší možnosti při uplatnění na trhu práce?

To nejsem schopen říci, nemám zpětnou vazbu od žáků, kteří absolvovali.

3. Jaké je kritérium pro výběr žáků, kteří se mohou těchto mobilit účastnit?

Žáci jsou důkladně testováni jak v odborných předmětech, tak v jazykových znalostech. I toto vidím jako motivaci k lepším studijním výsledkům. Lepší prospěch a celoroční práce žáka hraje také roli.

4. Vidíte zlepšení v jazykových znalostech u žáků, kteří se mobilit účastnili?

Ano, tito žáci jsou schopni komunikovat v cizím jazyce při odborné prezentaci, kterou vytvoří povinně po ukončení stáže.

5. Co vidíte jako největší přínos pro žáky, kteří se mobilit účastnili?

Největším přínosem pro žáky je jejich větší sebevědomí, schopnost sebe prezentace, a to i v cizím jazyce. Také jejich spokojenost je důležitým faktorem. Přenáší svou spokojenost na své vrstevníky a také mimo školu. Tím naši školu propagují a lákají nové a kvalitní studenty.

6. Jaká jsou kritéria pro výběr odborného učitele, který se má mobility účastnit?

Hlavním kritériem jsou jazykové znalosti. Ale bohužel je to pro nás velkou bariérou, protože učitelé odborných předmětů ve většině případů nemají jazykové znalosti.

7. Takže na mobility jezdí jen učitelé jazyků?

Ano, učitelé odborných předmětů jezdí na mobility minimálně. Jazykáři jedou jen ve funkci organizátorů a průvodců žáků.

8. Absolvují učitelé odborných předmětů mobilitu – stínování?

Téměř ne. Učitelé odborných předmětů využívají jen krátkodobé jazykové pobyty – 14denní. Po návratu z tohoto pobytu své jazykové dovednosti dále neprohlubují. Což je škoda.

9. V čem vidíte zásadní problém, že se učitelé odborných předmětů mobilit – stínování neúčastní?

Problémem je jazyková znalost. Ačkoliv učitelé vyjíždí na jazykové pobyty, jejich znalost není na úrovni, aby byli schopni absolvovat mobilitu – stínování. Jsou schopni se domluvit na základní úrovni. Pak je tady složitá nahraditelnost učitelů odborných předmětů ve výuce. Také naráží na velkou byrokracii při vyplňování žádostí.

10. Jsou mobility marketingovou výhodou pro vaši školu?

Ano jsou. Výsledky a průběh mobilit prezentujeme na našich internetových stránkách. Také žáci, kteří při odborných prezentacích přenášejí své zkušenosti nejenom svým spolužákům, ale také je prezentují mimo školu.

11. Přiláká tato marketingová výhoda akademické pracovníky z celého světa?

Určitě by mohla, ale program Erasmus + nenabízí výměnné stáže učitelů odborných předmětů.